

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/a-3655 din „15” 08 2016

La nr.321 din 15 iulie 2016

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție - 10 file;

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 13 file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul propus spre examinare a fost elaborat în vederea implementării prevederilor Art.V pct.(1) lit.a) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.62 din 08.04.2016 care stipulează că Guvernul, în termen de 3 luni de la publicarea legii, va prezenta Parlamentului proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic. Astfel, potrivit autorului, scopul proiectului constă în instituirea cadrului legal cu privire la funcționarea Depozitarului central unic.

d. Suficiența argumentării. Urmare a examinării proiectului evidențiem 2 aspecte importante care generează incertitudini cu privire la obiectul de reglementare, scopul proiectului și mecanismul de implementare a unui set de norme formulate în mod general. Astfel, menționăm că potrivit art.5 alin.1) lit.n) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, constituirea Depozitarului central unic, operarea, reglementarea și supravegherea activității acestuia, țin nemijlocit de atribuția BNM. Respectiv, în vederea asigurării funcționării depozitarului, Art.V pct.(1) lit.a) al Legii nr.62/2016 prevede obligativitatea Guvernului de a elabora proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic.

În același timp, reieșind din prevederile proiectului propus de autor, rezultă oportunitatea creării mai multor depozitare centrale ale valorilor mobiliare, iar Depozitarul central unic va fi creat pe o perioadă intermediară. În acest sens, scopul proiectului contravine normelor menționate supra. Mai mult, acesta deviază de la obiectivele Programului de Guvernare al Republicii Moldova 2016-2018, potrivit cărora, un aspect important îl constituie crearea Depozitarului central unic de stat al valorilor mobiliare și lansarea Registrului unic de stat al deținătorilor de valori mobiliare, administrat de Depozitarul central unic de stat, și creșterea transparenței acționarilor până la beneficiarii finali.

Raționamentul creării Depozitarului central unic rezultă din potențialul redus al pieței de

capital din Republica Moldova, fiind suficient doar o entitate în vederea asigurării tranzacțiilor cu instrumente financiare. Mai mult, sectorul financiar fiind unul sensibil la atacuri frauduloase ar putea fi mai ușor gestionat de o singură entitate.

Totodată, avînd în vedere că proiectul presupune atribuirea de noi competențe BNM în domeniul financiar nebancaar considerăm necesar aducerea argumentelor suplimentare cu privire la necesitatea transmiterii unui set de atribuții de la CNPF (care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancaară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei) către BNM și motivul din care Ministerului Finanțelor și CNPF-ului le sunt acordate roluri mai mult formale în gestionarea Depozitarului Central, iar BNM-ului calitatea de proprietar, manager și operator.

Un alt aspect îl constituie expunerea proiectului într-o manieră generală fiind admise numeroase lacune și norme ce pot fi interpretate discreționar. Asupra acestui aspect ne vom expune mai detaliat în capitolul II al prezentului raport „Evaluarea în fond a proiectului”. Avînd în vedere vulnerabilitatea sectorului financiar, importanța acestui domeniu pentru dezvoltarea economică a țării, este primordial de a specifica expres fără echivoc raporturile juridice ale subiecților asupra cărora va avea efect proiectul.

Este salutar faptul că autorul a folosit ca bază pentru elaborarea proiectului actele legislației comunitare, în special Regulamentul (UE) nr. 909/2014 al Parlamentului european și al consiliului din 23.07.2014, privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare.

Concomitent, trebuie de menționat că scopul armonizării constă în reglementarea relațiilor sociale într-un mod uniform la nivelul Uniunii Europene. Astfel, Directivele sunt obligatorii doar în ceea ce privește rezultatele, însă mijloacele și modalitatea de armonizare fiind lăsată la latitudinea autorităților naționale. Autorul a evitat să stabilească prin norme o procedură amplă a întregului proces de organizare, funcționare și supraveghere a Depozitarului central unic.

Prevederile proiectului se limitează doar la niște reglementări generale, preluate din regulamentul sus menționat dar neadaptate la condițiile Republicii Moldova. Atragem atenția că totalitatea normelor care comportă un caracter general pot favoriza manifestări de corupție la aplicare, întrucît pot fi interpretate diferit, în dependență de interese.

În sensul celor expuse recomandăm revizuirea proiectului în totalmente în vederea instituirii unui cadru legal bine reglementat cu privire la activitatea Depozitarului central unic.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Legiuitorul nu a făcut evaluările necesare cu privire la costurile implementării proiectului și disponibilitatea resurselor financiare, motivînd acest fapt prin lipsa informațiilor suficiente la etapa actuală. Astfel, autorul nu evaluează cantitativ, ci doar specifică argumente evazive cu privire la imposibilitatea efectuării analizei economico-financiare.

Există riscul ca proiectul să nu dispună de acoperire financiară suficientă pentru a fi implementat și, într-un final, va rămîne unul declarativ.

În final, menționăm că un proiect să fie viabil, analiza costurilor de implementare este o condiție indispensabilă în acest sens.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Instituirea Depozitarului central unic reprezintă o măsură necesară pentru evitarea riscurilor financiare din domeniul valorilor mobiliare. Totodată, avînd în vedere faptul că proiectul va acorda noi competențe BNM pe piața financiară (sector gestionat de către CNPF), este necesară analiza suplimentară a proiectului în vederea identificării nivelului în care acesta

încalcă principiul separării între autoritățile publice a atribuțiilor de reglementare a unui domeniu specific.

Concomitent, o serie de norme ar putea promova interesele unor anumite persoane cu intenții ce ar putea duce la fraudarea pieței valorilor mobiliare. Asupra acestui aspect ne vom expune mai detaliat în capitolul II al prezentului raport „Evaluarea în fond a proiectului”.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntreținerea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Fiind plasat pe pagina web oficială a Parlamentului la momentul examinării, proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Art.2 noțiunea „supraveghere” – funcția Băncii Naționale a Moldovei prin care siguranța și eficiența sunt promovate prin monitorizarea Depozitarului central existent și planificat, evaluându-l în baza acestor obiective și, după caz, schimbându-l; funcția de supraveghere urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale.

Definiția noțiunii „supraveghere” este expusă fără a respecta un fir logic al normei. Astfel, autorul utilizează cuvântul „planificat” nefiind clar la ce se referă, face trimitere la obiective în baza cărora urmează a fi evaluat Depozitarul central fără a specifica care sunt acestea, prevede schimbarea depozitarului după caz (cazurile nu sunt enumerate), utilizează formulări generale precum „urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale”.

În redacția propusă, noțiunea poate fi interpretată în mod discreționar, iar supravegherea poate fi efectuată în condiții stabilite arbitrar de către BNM.

Recomandarea: Noțiunea necesită a fi reformulată în vederea evitării oricărui echivoc cu privire la supravegherea Depozitarului central.

Art.4 alin.(1) – Depozitarul central trebuie să aibă în orice moment suficient capital propriu, împreună cu rezultatul raportat și rezervele sale [...]

Autorul utilizează eronat noțiunea de „rezultat raportat”. Anticipăm că în contextul normei menționate se face trimitere la rezultatul raportat ca o componentă a capitalului propriu.

Recomandarea: Cuvântul „raportat” va fi substituit cu cuvântul „reportat”.

Art.4 alin.(2) – capitalul propriu al Depozitarului central va constitui cel puțin suma echivalentă a 1000000 EUR calculată la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei.

Norma nu specifică valuta în care urmează a fi ținut capitalul propriu și conform cărei perioade se va lua în calcul cursul valutar. Respectiv, capitalul propriu al depozitarului va varia în dependență de valuta și perioada aplicată.

Recomandarea: În vederea evitării interpretării normei se va specifica valuta și perioada de referință a cursului valutar.

Art.4 alin.(5) lit.d) – instituțiile de credit și intermediarii financiari care corespund criteriilor stabilite de Banca Națională a Moldovei.

Analizînd redacția propusă prin prisma Legii privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012, menționăm, că autorul folosește un termen neconsacrat în prevederile actului normativ prenotat pentru definirea unei noțiuni comune domeniului de activitate – „intermediari financiari”, „societăți de investiții”.

Obiecție valabilă și în cazul art.24 alin.(2) lit.n) și art.46 alin.(2).

Recomandarea: Considerăm necesar substituirea sintagmei „intermediari financiari” cu sintagma „societăți de investiții”, întru definirea corectă a termenului de specialitate la care se face referință.

Art.5 alin(2) lit.l) – furnizarea de informații, date și statistici pieței/biroului de recensămînt sau altor entități guvernamentale sau intraguvernamentale.

Norma prevede furnizarea de informații, date și statistici biroului de recensămînt, instituție inexistentă în Republica Moldova. Actualmente, Biroul Național de Statistică este organul central al administrației publice centrale, abilitat să conducă activitatea statistică din ramurile economiei naționale.

Recomandarea: Sintagma „biroului de recensămînt” urmează a fi substituită cu sintagma „ Biroului național de statistică”.

Art.8 Principii generale – alin.(1) Depozitarul central trebuie să dispună de un sistem robust de guvernare, care să includă o structură organizatorică clară, cu responsabilități bine definite, transparente și coerente, procese eficiente de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau poate fi expus, precum și politici adecvate de remunerare și mecanisme de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile riguroase.

În contextul în care Depozitarul central va fi instituția responsabilă de crearea, deținerea și circulația valorilor mobiliare, instituirea unor principii de funcționare a depozitarului bine definite, fără temei de eschivare este o măsură strict necesară pentru a preveni și combate acțiunile anumitor persoane care ar pune în pericol securitatea pieței valorilor mobiliare și în consecință a întregii economii naționale.

Însă, autorul menționează la modul general că Depozitarul trebuie să dispună de un sistem robust de guvernare, o structură organizatorică clară, responsabilități bine definite, politici adecvate de remunerare, proceduri administrative și contabile riguroase fără a concretiza semnificația principiilor și ce includ acestea.

Considerăm că anume în prezentul proiect urmau a fi stabilite norme primare cu privire la principiile de funcționare a Depozitarului fără a admite stabilirea ulterioară de sine stătător a unor drepturi, obligații, atribuții și responsabilități.

Recomandarea: Considerăm necesar desfășurarea în alineate separate a fiecărui principiu la care face referință autorul.

Art.20 alin.b) – cu excepția cazului în care Banca Națională a Moldovei dispune altfel, orice activitate esențială a sistemului trebuie să fie efectuată în Republica Moldova.

Orice activitate a Depozitarului central poate avea efecte asupra pieței valorilor mobiliare. Respectiv, funcționarea acestuia necesită a fi strict reglementată pentru a nu admite abuzuri din partea unor anumite persoane.

În acest sens, nefiind specificat în ce cazuri BNM poate dispune ca activitatea sistemului să fie efectuată în afara Republicii Moldova, există riscul ca la piața valorilor mobiliare să dețină acces persoane străine cu reputație dubioasă.

Recomandarea: Recomandă stabilirea expresă a cazurilor când BNM poate decide desfășurarea activității sistemului în afara țării.

Art.22 alin.(2) – prevederile alin.(1) lit.a) - l) nu se aplică în cazul în care Depozitarul central externalizează o parte sau toate serviciile sale unei entități publice, iar externalizarea respectivă este reglementată de un cadru juridic, de reglementare și operațional specific care a fost convenit de comun acord și formalizat de către entitatea publică și Depozitarul central relevant și agreeat de către Banca Națională a Moldovei în baza cerinței stabilite în prezenta lege.

Autorul utilizează sintagma „Depozitarul central relevant”, ceea ce creează impresia existenței mai multor depozitari și oportunitatea selectării celui mai relevant în dependență de situație.

Recomandarea: În scopul evitării situațiilor de interpretare a normei cuvîntul „relevant” urmează a fi exclus.

Art.26 alin.(2) lit.f) amenzi administrative.

Autorul utilizează un termen neconsacrat de prevederile Codului contravențional. Respectiv, cuvîntul „administrative” poate crea confuzii cu privire la sancțiunea aplicată Depozitarului. Obiecție valabilă și în cazul art.26 alin.(4).

Recomandarea: Cuvîntul „administrative” necesită a fi substituit cu cuvîntul „contravenționale”.

Art.26 alin.(3) lit.e) – nivelul de cooperare al persoanei responsabile pentru încălcare cu Comitetul comun de supraveghere.

Evidențiem o neclaritate cu privire la logica normei menționate. Or, care ar fi legătura dintre cooperarea unei persoane cu comitetul comun de supraveghere și încălcarea care a admis-o vinovatul.

Recomandarea: Norma necesită a fi exclusă deoarece este una ambiguă.

Art.38 alin.(4) – dacă nu este stipulat altfel, în cazul unui conflict de prioritate a dreptului de retenție indicat în primul și al doilea alineat de mai sus și un contract de garanție financiară în sensul Legii cu privire la contractele de garanție financiară au prioritate față de dreptul de reținere în măsura în care Depozitarul central sau participantul a fost de acord să crediteze într-un cont special valorile mobiliare supuse dreptului de retenție.

Deși norma ar fi trebuit să soluționeze un conflict, expunerea acesteia nu acordă o claritate cu privire la prioritatea față de dreptul de retenție. Respectiv, norma va crea confuzii la

aplicare.

Recomandarea: Norma necesită a fi reformulată în vederea stabilirii priorității în cazul conflictului prevăzut la alin.(4).

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.47 desemnarea Depozitarului central unic pe parcursul perioadei intermediare.

Potrivit art.5 alin.1) lit.n) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, constituirea Depozitarul central unic, operarea, reglementarea și supravegherea activității acestuia, ținere nemijlocit de atribuția BNM. Respectiv, în vederea asigurării funcționării depozitarului, Art.V pct.(1) lit.a) al Legii nr.62/2016 prevede obligativitatea Guvernului de a elabora proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic. Respectiv, proiectul urma să reglementeze activitatea Depozitarului central unic fără a stabili o perioadă intermediară.

Concomitent, instituirea perioadei intermediare contravine obiectivelor Programului de Guvernare al Republicii Moldova 2016-2018, potrivit cărora, un aspect important îl constituie crearea Depozitarului central unic de stat al valorilor mobiliare și lansarea Registrului unic de stat al deținătorilor de valori mobiliare, administrat de Depozitarul central unic de stat, și creșterea transparenței acționarilor până la beneficiarii finali.

Recomandarea: Recomandăm revizuirea proiectului în totalitate în vederea instituirii unui cadru legal bine reglementat cu privire la activitatea Depozitarului central unic.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Art.2 noțiunea „procedură de insolvabilitate” – astfel cum este definită în Legea cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Autorul a indicat un act legislativ care nu a fost adoptat. Astfel, se face trimitere la o normă în alb. Riscul aplicării acesteia va putea fi sesizat la etapa de implementare a proiectului când procedura de insolvabilitate va fi efectuată în baza unui act fără putere juridică.

Obiecție valabilă și în cazul sintagmei „Legea cu privire la contractele de garanție financiară” de la art.31 și art.38 alin.(4).

Recomandarea: Noțiunea „procedură de insolvabilitate” urmează a fi definită în sensul în care urmează a fi aplicată în proiect, fără a face trimiteri la alte acte.

La art.31 și 38 urmează a fi stabilite raporturile juridice ce rezultă din prevederile proiectului fără a face trimitere la acte legislative neadoptate.

Art.3 alin.(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege, Depozitarul central este creat sub forma unei societăți pe acțiuni în temeiul și în conformitate cu Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997.

Proiectul prevede crearea Depozitarului central al valorilor mobiliare sub forma unei societăți pe acțiuni. Respectiv, nu sunt prevăzute alte forme organizatorico-juridice pentru funcționarea depozitarului.

În acest sens, sintagma „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege” este inutilă și poate crea condiții de incertitudine cu privire la activitatea depozitarului.

Recomandarea: Sintagma „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege” urmează a fi exclusă.

Art.5 alin.(2) lit.h) – furnizarea de rapoarte conform reglementărilor.

În condițiile în care autorul nu specifică la care reglementări face trimitere, devine imposibil identificarea rapoartelor ce pot fi furnizate. Or, datorită acestei norme pot fi furnizate informații unor persoane terțe în scopul fraudării pieței valorilor mobiliare.

Recomandarea: Norma necesită a fi revăzută în vederea indicării reglementărilor la care autorul face trimitere.

Art.14 alin.(1) – Depozitarul central își stabilește funcția sa de audit intern pentru a monitoriza conformitatea activităților sale în calitate de Depozitar central cu prezenta lege, măsurile de implementare și legea care reglementează contabilitatea societăților pe acțiuni.

„Legea care reglementează contabilitatea societăților pe acțiuni” reprezintă o formulare vagă nefiind clar la care act legislativ face trimitere autorul. În același timp, nu este specificat la ce măsuri de implementare acesta se referă. Ambiguitatea sintagmelor menționate riscă să transforme auditul intern al Depozitarului central într-o activitate formală, fiind posibilă tănuirea fraudelor comise în cadrul acestuia.

Obiecție valabilă și în cazul sintagmelor „stabilite de legislația relevantă privind protecția datelor care s-ar aplica în cazul în care furnizorii de servicii ar fi stabiliți în Uniune” de la art.22 alin.(1) lit.i); „orice măsuri de implementare” art.24 alin.(4).

Recomandarea: Normele necesită a fi reformulate în vederea indicării concrete la care măsurile, acte legislative și uniuni se referă autorul.

Art.22 alin.(2) – prevederile alin.(1) lit.a) - l) nu se aplică în cazul în care Depozitarul central externalizează o parte sau toate serviciile sale unei entități publice, iar externalizarea respectivă este reglementată de un cadru juridic, de reglementare și operațional specific care a fost convenit de comun acord și formalizat de către entitatea publică și Depozitarul central relevant și agreat de către Banca Națională a Moldovei în baza cerinței stabilite în prezenta lege.

În urma analizei proiectului constatăm că alineatul prenotat este unica normă din proiect ce reglementează externalizarea serviciilor către o entitate publică. Respectiv, prin sintagma „cerințe stabilite în prezenta lege” vor fi create condiții de interpretare și stabilire a cerințelor discreționare pentru externalizarea serviciilor depozitarului.

Recomandarea: Sintagma „cerințe stabilite în prezenta lege” necesită a fi concretizată și indicate cerințele la care face trimitere autorul.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.2 noțiunea „notificare despre pierderi” - notificarea depusă la autoritatea competentă ca urmare a pierderii, furtului, distrugerii sau depozitării valorilor mobiliare.

Sintagma „autoritatea competentă” este ambiguă. Fără a specifica în adresa cărei autorități necesită a fi depusă notificarea, există riscul tănuirii informațiilor cu privire la pierderile, furtul, distrugerea sau depozitarea valorilor mobiliare.

Obiecție valabilă și în cazul sintagmelor „autoritatea competentă și autoritățile competente relevante” de la art.22 alin.(1) lit.h); „autorităților relevante” de la art.22 alin.(1) lit.k); „autoritatea competentă” de la art.22 alin.(1) lit.l).

Recomandarea: *Sintagmele menționate necesită a fi reformulate în vederea concretizării autorităților la care face trimitere autorul.*

Art.2 noțiunea „supraveghere” - funcția Băncii Naționale a Moldovei prin care siguranța și eficiența sunt promovate prin monitorizarea Depozitarului central existent și planificat, evaluându-l în baza acestor obiective și, după caz, schimbându-l; funcția de supraveghere urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale.

Norma prevede schimbarea Depozitarului central după caz fără a stabili expres aceste cazuri. Există riscul ca BNM la propria discreție să modifice Depozitarul central în orice moment fără argumentarea deciziei luate.

Recomandarea: *Sintagma „după caz, schimbându-l” necesită a fi exclusă sau concretizată în vederea stabilirii cazurilor când Depozitarul central poate fi schimbat.*

Art.4 alin.(5) – capitalul Depozitarului central poate fi deținut numai de către persoane juridice potrivite pentru a asigura o administrare sănătoasă și prudentă a Depozitarului central, lista acestora fiind prezentată în continuare.

Autorul folosește în calitate de criteriu pentru a selecta persoanele care pot deține capitalul depozitarului o sintagmă ambiguă „persoane juridice potrivite pentru a asigura o administrare sănătoasă și prudentă”.

În lipsa criteriilor de selectare expres stabilite, există riscul impunerii unor condiții arbitrare adaptate intereselor anumitor persoane în scopul utilizării abuzive a capitalului Depozitarului central.

Recomandarea: *Proiectul urmează a fi completat cu o listă exhaustivă a criteriilor conform cărora pot fi selectați deținătorii capitalului depozitarului.*

Art.5 – alin.(2) Depozitarul central poate presta oricare sau toate dintre următoarele servicii în ceea ce privește valorile mobiliare [...] și alin.(3) Depozitarul central poate presta, de asemenea, servicii notariale și serviciul de administrare centralizată, cum ar fi.

Serviciile expuse la alin.(2) și (3) pe care le poate presta Depozitarul central sunt formulate în mod general fără a specifica limitele competențelor depozitarului. Astfel, prin sintagme precum „urmărirea instrucțiunilor”, „stabilirea conexiunilor”, „furnizarea de raportări conform reglementărilor”, „furnizarea de servicii ce țin de tehnologii informaționale”, „serviciul de administrare centralizată”, „prestează orice servicii utile, necesare, complementare sau auxiliare” etc. autorul lasă la latitudinea Depozitarului central stabilirea unor competențe convenabile organelor de conducere ale Depozitarului, inclusiv a celor ce exced domeniul valorilor mobiliare.

Recomandarea: *În vederea evitării situațiilor de stabilire discreționară a competențelor depozitarului, recomandăm concretizarea serviciilor și stabilirea limitelor de acțiune a acestora.*

Art.5 – alin.(2) lit.g) stabilirea conexiunilor Depozitarului central; j) furnizarea de servicii ce țin de tehnologii informaționale.

Normele menționate sunt formulate ambiguu nefiind clar ce fel de conexiuni poate stabili Depozitarul central, tipul acestora, domeniul supus conexiunii și în ce context pot fi furnizate servicii ce țin de tehnologiile informaționale.

Prin intermediul unor asemenea norme, Depozitarul central ar putea furniza servicii care ar putea pune în pericol securitatea pieței valorilor mobiliare.

Recomandarea: Recomandăm stabilirea limitelor de competență ale Depozitarului central în domeniile menționate.

Art.5 alin.(3) – Depozitarul central poate presta, de asemenea, servicii notariale și serviciul de administrare centralizată, cum ar fi.

Sintagma „cum ar fi” este una discreționară. Există riscul ca pe lângă serviciile menționate la alin.(3), depozitarul să presteze și alte servicii la propria discreție. În același timp nu este clar la ce se referă autorul prin „serviciul de administrare centralizată” ceea ce poate genera interpretări în vederea stabilirii unor competențe suplimentare.

Recomandarea: Sintagma „cum ar fi” necesită a fi exclusă, iar sintagma „serviciul de administrare centralizată” concretizată.

art.5 alin.(4) – Banca Națională a Moldovei poate adopta regulamente, în scopul de a stabili condițiile în care Depozitarul central va exercita, în totalitate sau în parte, obligațiunile menționate mai sus.

Prin cuvântul „poate” se acordă temei legal BNM de neglijare a atribuțiilor cu privire la reglementarea activității Depozitarului central unic. În condițiile în care norma face trimitere la stabilirea competențelor depozitarului, este inadmisibilă o normă care poate fi interpretată în vederea stabilirii ulterioare a unor atribuții și competențe în mod discreționar.

Obiecție valabilă și în cazul art.8 alin.(2) și art.24 alin.(4).

Recomandarea: Cuvântul „poate” necesită a fi exclus.

Art.7 – valorile mobiliare deținute de participanți în registrele Depozitarului central nu pot fi în nici un caz sechestrate decât de către Depozitarul central.

Ne expunem dezacordul cu privire la instituirea dreptului exclusiv al Depozitarului central de a aplica sechestrul asupra valorilor mobiliare.

Conform Codului de procedură penală, punerea sub sechestrul este o măsură procesuală de constrângere aplicată de către organul de urmărire penală în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată.

Respectiv, Depozitarul central nu poate fi considerată ca o autoritate care poate aplica sechestrul. Totodată, fiind expusă la modul general norma acordă temei de a evita prevederile legale cu privire la procesul penal și de a efectua sechestrul în lipsa încheierii instanței de judecată.

Pe lângă faptul că norma acordă temei legal de gestionare discreționară a pieței valorilor mobiliare de către Depozitarul central, există riscul tergiversării procesului penal și împiedicării organelor de urmărire penală de a aplica o măsură procesuală de constrângere în cadrul unei cauze penale.

Concomitent, norma va avea ca efect imixtiunea în activitatea judecătorului. Evidențiem că în conformitate cu prevederile Art.175 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, în vederea asigurării acțiunii civile, judecătorul sau instanța este în drept să pună sechestrul pe bunurile sau pe sumele de bani ale pârâtului, inclusiv pe cele care se află la alte persoane sau să suspende vânzarea bunurilor sechestrate în cazul intentării unei acțiuni de ridicare a

sechestrului de pe ele (radierea din actul de inventar). Astfel, interzicerea altor autorități de a aplica sechestrul va face imposibilă realizarea unor competențe ale judecătorului în vederea soluționării unor acțiuni civile. Respectiv, va fi încălcat dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție, consacrat de art.20 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Mai mult, imixtiunea în activitatea judecătorului sau instanței va încălca principiul separării puterilor în stat stabilit de art.6 din Constituție.

Reieșind din cele expuse, considerăm că norma propusă va reduce semnificativ posibilitățile organelor competente de stat de a soluționa anumite cauze civile sau penale.

Menționăm și posibilitatea apariției unei scheme prin care anumite persoane asupra cărora s-a intentat o acțiune civilă sau penală, pentru a nu le fi sechestrate bunurile, ar putea procura valori mobiliare și să fie înregistrați ca participanți în registrele depozitarului. În acest sens, se instituie o prăghie legală pentru protejarea mijloacelor financiare delapidate.

Recomandarea: Considerăm inoportun promovarea normei.

Capitolul II Guvernanța.

Deși autorul prevede expres care sunt organele de conducere ale Depozitarului central, în Capitolul II este stabilit doar modul de numire a membrilor acestor organe, fiind omise atribuțiile și responsabilitățile acestora. În aceste condiții, există riscul generării unor situații de incertitudine cu privire la administrarea Depozitarului central.

De asemenea, lacunele admise pot avea efect și asupra procesului decizional în contextul în care nu va fi clar cine este responsabil de adoptarea deciziilor, executarea acestora și cine urmează să își asume răspunderea pentru nerealizarea atribuțiilor.

Totodată, evidențiem lipsa prevederilor cu privire la durata mandatului membrilor organelor de conducere. Astfel, orice membru poate fi numit pe o perioadă nedeterminată de timp indiferent de rezultatele muncii sale.

Obiecție valabilă și în cazul art.18 alin.(6) cu privire la faptul că autorul nu a menționat de câte ori poate fi reînnoit mandatul.

Recomandarea: Recomandăm completarea capitolului II cu prevederi care să stabilească atribuțiile și responsabilitățile fiecărui organ de conducere al Depozitarului central și perioadele pentru care membrii acestora urmează a fi numiți (valabilă și în cazul art.18 alin.(6)).

Art.10 alin. (1) – consiliul de supraveghere al Depozitarului central este format din maximum 7 membri, numiți de adunarea generală a acționarilor [...]

Cuvîntul „maxim” nu oferă o claritate cu privire la numărul exact al membrilor consiliului de supraveghere. În dependență de situația convenabilă și de deciziile ce urmează a fi adoptate pot fi numiți mai puțini membri care să promoveze interesele unor anumite persoane.

Recomandarea: Cuvîntul maxim urmează a fi exclus.

Art.13 Depozitarul central instituie un Comitet de numiri și remunerare, compus din 3 membri, inclusiv un membru al Consiliului de supraveghere, care va fi însărcinat cu stabilirea, revizuirea și monitorizarea conformității proceselor privind selectarea, numirea, evaluarea performanțelor și revocarea membrilor organelor de conducere ale Depozitarului central.

În urma analizei efectuate constatăm că proiectul nu stabilește cerințe față de performanțele membrilor organelor de conducere, dar și condițiile în care aceștia pot fi revocați.

Astfel, Comitetului numire și remunerare se acordă libertatea deplină de a decide în mod arbitrar revocarea unor membri sau remunerarea acestora cu sume excesiv de mari.

Recomandarea: *Recomandăm completarea proiectului cu prevederi cu privire la mecanismul de salarizare a membrilor organelor de conducere și stabilirea condițiilor în care aceștia pot fi revocați.*

Art.18 alin. (2) - comitetul comun de supraveghere este compus din 3 membri numiți de Banca Națională a Moldovei, 2 persoane desemnate de Comisia Națională a Pieței Financiare și 1 expert internațional independent, numit de Ministerul Finanțelor dintr-o listă de 3 candidați pregătită de Banca Națională a Moldovei, în consultare cu Comisia Financiară a Pieței Financiare.

Considerăm că se acordă un rol formal Ministerului Finanțelor, fără a-l implica în procesul decizional al comitetului comun de supraveghere. Astfel acesta va avea competența doar de a alege expertul internațional dintr-o listă selectată de BNM în comun cu CNPF, însă de facto interesele instituției nu vor fi reprezentate de nici un membru.

Recomandarea: *Recomandăm includerea unui reprezentant al Ministerului Finanțelor în comitetul comun de supraveghere. Totodată, această măsură va asigura numărul impar al membrilor Comitetului, ceea ce va exclude situațiile de paritate în procesul de adoptare a deciziilor.*

Art.18 alin.(3) – membrul comitetului comun de supraveghere aleg președintele, care este unul dintre membrii numiți de Banca Națională a Moldovei.

Norma nu descrie procedura de alegere a președintelui comitetului. Respectiv, nu este stabilit cu numărul a câți membri poate fi votat acesta. Mai mult ca atât, se acordă în mod discreționar dreptul exclusiv al BNM de a înainta în funcția respectivă o persoană din rândul propriilor reprezentanți, limitând astfel valoarea voturilor altor membri.

Recomandarea: *Urmează a fi indicat că președintele se alege prin votul majorității membrilor, iar sintagma „care este unul dintre membrii numiți de Banca Națională a Moldovei” va fi exclusă.*

Art.19 alin.(4) – Depozitarul central și auditorii săi independenți, fără întârziere, informează Banca Națională a Moldovei cu privire la orice modificări substanțiale care afectează respectarea condițiilor de licențiere.

Deși norma prevede obligativitatea depozitarului de a informa BNM cu privire la schimbările ce pot afecta condițiile de licențiere, aceasta este formulată în mod vag, lăsând la latitudinea depozitarului de a decide care modificări pot fi considerate substanțiale, tipul acestor modificări, și perioada de informare.

Recomandarea: *Recomandăm reformularea normei în vederea stabilirii unui termen limită de informare. În același timp, cuvântul „substanțiale” necesită a fi exclus sau concretizat în vederea identificării modificărilor ce pot fi considerate substanțiale.*

Art.20 alin.(3) – în lipsa unei astfel de aprobări prealabile de către Banca Națională a Moldovei, normele care reglementează Depozitarul central, sau modificările ulterioare ale acestora, nu sunt obligatorii în raport cu participanții și nu pot fi aplicate în instanțele din Republica Moldova.

Deși se prevede că regulile ce nu au trecut etapa de aprobare de către BNM nu sunt

obligatorii și nu produc efecte asupra participanților, considerăm că norma va permite BNM neglijarea atribuțiilor cu privire la reglementarea activității depozitarului. Mai mult, se va acorda dreptul depozitarului de a funcționa în baza unor reguli proprii necoordonate cu BNM.

Recomandarea: Considerăm necesar excluderea normei deoarece va reduce din capacitatea BNM-ului de a supraveghea depozitarul.

Art.21 alin.(3) – în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea cererii, Banca Națională a Moldovei trebuie să evalueze dacă cererea este completă. În cazul în care cererea nu este completă, Banca Națională a Moldovei va stabili un termen în care Depozitarul central solicitant trebuie să prezinte informații suplimentare. Banca Națională a Moldovei va informa Depozitarul central solicitant atunci când cererea va fi considerată completă.

Din redacția normei, rezultă că BNM va stabili un termen pentru prezentarea informațiilor suplimentare. Considerăm că acordarea unui asemenea drept va implica stabilirea discreționară a unor termeni (prea mici pentru a pune bariere în calea solicitantului sau prea mari pentru a tergiversa procesul de licențiere).

Concomitent, evidențiem lipsa unui termen în care solicitantul necesită a fi informat despre conformitatea sa. Or, pentru analiza informațiilor suplimentare poate fi stabilit un termen mai redus, deoarece nu mai implică verificarea întregului set de documente, ci doar a informației prezentate suplimentar.

Recomandarea: Considerăm necesar stabilirea unor termene pentru prezentarea și verificarea informațiilor suplimentare solicitate de BNM.

Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul în care acesta a încălcat cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.

Prin prezenta normă se instituie dreptul de a retrage licența Depozitarului central în cazul admiterii încălcărilor prevederilor din proiect. Cu toate acestea, autorul nu stabilește exact pentru care încălcări poate fi retrasă licența, ci doar se limitează la o formulare discreționară „în mod grav sau în mod sistematic”. Astfel, se lasă la latitudinea BNM și Ministerului Finanțelor de a decide gravitatea încălcărilor. În același timp, încălcările pot fi admise de nenumărate ori, însă autoritățile menționate vor putea tergiversa procedura de retragere a licenței până în momentul când vor considera încălcările ca fiind sistematice.

Recomandarea: Pentru a nu admite abordarea discreționară din partea BNM și Ministerului Finanțelor a normei, considerăm imperios stabilirea expresă a condițiilor de retragere a licenței depozitarului.

Art.24 alin.(4) Banca Națională a Moldovei, de asemenea, poate solicita Depozitarului central să furnizeze, la timpul, modul și forma solicită de Banca Națională a Moldovei, informații și date suplimentare pentru îndeplinirea corespunzătoare a responsabilităților sale în temeiul prezentului articol. Depozitarul central trebuie să răspundă unor astfel de solicitări în timp util.

Sintagma „în timp util” este una ambiguă. Astfel, depozitarul va avea posibilitatea de a tergiversa acordarea unor răspunsuri în cazuri de nerealizare a responsabilităților sale.

Recomandarea: Se recomandă instituirea unui termen în care depozitarul va fi obligat

să răspundă solicitărilor.

Art.47 alin.(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la momentul stabilit de Banca Națională a Moldovei, în consultare cu Comisia Națională a Pieței Financiare și Ministerul Finanțelor se institue o perioadă intermediară, în interiorul căreia va fi constituit și va funcționa Depozitarul Central Unic.

Alin.(6) Perioada intermediară se calculează astfel încât să permită Băncii Naționale a Moldovei să-și recupereze investiția în Infrastructura tehnologiilor Informaționale puse la dispoziția Depozitarului central unic, cu excepția cazului în care Banca Națională a Moldovei decide altfel.

Prin norma menționată se acordă dreptul BNM de a decide în mod discreționar perioada de funcționare a depozitarului central unic. Respectiv, implementarea legii poate fi tergiversată în mod intenționat, prin invocarea diferitor motive.

Totodată, în condițiile în care la sfârșitul perioadei intermediare Depozitarul central unic va dispărea, cadrul legal cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare va reveni la vechiul concept, doar că în viitor piața valorilor mobiliare va fi reglementată de BNM și nu de către CNPF.

Recomandarea: *Recomandăm revizuirea proiectului în totalmente în vederea instituirii unui cadru legal bine reglementat cu privire la activitatea Depozitarului central unic.*

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Art.4 alin.(5) lit.c) alți depozitari centrali de valori mobiliare, licențiați în mod corespunzător în țara lor de origine să acționeze în această calitate.

Norma acordă dreptul de a deține capitalul Depozitarului central persoanelor juridice din străinătate licențiate în țara lor de origine, ceea ce reprezintă unica condiție pentru această categorie de persoane de a deține capitalul depozitarului. Respectiv, în lipsa unor criterii de eligibilitate va fi creat temei legal pentru participarea la piața națională a valorilor mobiliare a persoanelor străine fără a respecta prevederile legislației naționale.

Recomandarea: *Se recomandă instituirea unor criterii de eligibilitate pentru persoanele străine ce pretind a deține capitalul Depozitarului central.*

Art.9 alin.(3) – membrii organelor de conducere ale Depozitarului central trebuie să aibă o reputație suficient de bună, cu o combinație adecvată de aptitudini, experiență și cunoștințe asupra entității și a pieței, astfel încât să se asigure administrarea sănătoasă și prudentă a Depozitarului central.

Norma stabilește evaziv cerințe care trebuie să le întrunească candidații la funcția de membru al organelor de conducere a depozitarului. Or, sub pretextul de reputație suficient de bună, combinație adecvată de aptitudini, experiență și cunoștințe, poate fi numită orice persoană care are interese personale pe piața valorilor mobiliare.

Este inadmisibilă o formulare atât de vagă în contextul numirii persoanelor responsabile de gestionarea unui sector atât de vulnerabil fraudelor și care reprezintă interes strategic pentru economia țării.

Recomandarea: *În redacția actuală, norma este inacceptabilă. Urmează a fi stabilite cerințe minime ce urmează a fi întrunite de către membrii organelor de conducere (ex. lipsa antecedentelor penale, studiile necesare, experiența minimă într-un domeniu etc).*

Art.10 (1) Consiliul de supraveghere al Depozitarului central este format din maximum 7 membri, numiți de adunarea generală a acționarilor, cu cel puțin: a) 1 membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de Ministerul Finanțelor; b) 1 membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de Bursa de Valori a Moldovei; c) 1 membru independent, cu expertiză internațională recunoscută în acest domeniu dintr-o listă de 3 persoane identificate de comitetul de numiri menționat la art.13.

În conformitate cu prevederile Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr.192 din 12.11.1998, CNPF este autoritatea care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancaară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei. Comisia Națională are drept obiective de bază asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței sectorului financiar nebancaar, prevenirea riscurilor sistemice și manipulării pe piața financiară nebancaară, protejarea drepturilor participanților la piața financiară nebancaară.

În temeiul celor expuse și întru asigurarea unei activități mai eficiente și transparente a Depozitarului central, considerăm rațional includerea unui membru din partea CNPF (ca autoritate competentă în domeniul valorilor mobiliare) în Consiliul de supraveghere.

Recomandarea: Norma necesită a fi completată pentru a include un membru din partea CNPF.

Art.11 – comitetul executiv al Depozitarului central este format din 3 membri numiți de Consiliul de supraveghere și aleși din membrii Consiliului de supraveghere. Membrii Comitului executiv aleg președintele, care acționează, de asemenea, în calitate de președinte al Consiliului de supraveghere.

Pe lângă faptul că norma va genera conflicte de interese datorită faptului că aceleași persoane pot fi atât în consiliul de supraveghere, cât și în comitetul executiv, considerăm inoportun faptul ca președintele Comitului executiv să fie și președintele consiliului de supraveghere. Or, norma va permite unei persoane să realizeze acțiuni care vor avea efecte asupra pieței valorilor mobiliare fără a fi supus unei supravegheri.

Totodată, norma prenotată va crea un mecanism abuziv de înlăturare a membrilor Ministerului Finanțelor; Bursei de valori și a expertului internațional de la luarea deciziei cu privire la numirea președintelui consiliului de supraveghere. În contextul în care în Consiliul de supraveghere urmează a fi numiți 7 membri, autorul admite numirea președintelui consiliului cu votul a 3 membri (minoritatea) din comitetul executiv, fiind evitate opiniile a celorlalți 4 membri care nu fac parte din acest comitet.

Recomandarea: Articolele ce reglementează activitatea Consiliul de supraveghere și comitetul executiv necesită a fi reformulate în vederea stabilirii normelor cu privire la selectarea președinților, separat, pentru fiecare organ și a mecanismului de alegere a acestora.

Art.18 alin.(4) – toți membrii Comitului comun de supraveghere trebuie să fie de o reputație Impecabilă, cu o expertiză recunoscută în domeniile Infrastructurilor de piață.

Evidențiem lipsa unor cerințe concrete cărora trebuie să corespundă membrii comitetului comun de supraveghere. Or, sintagmele „o reputație impecabilă” și „expertiză recunoscută în domeniile infrastructurilor de piață” nu asigură numirea unor persoane integre și competente în calitate de membri.

Recomandarea: În redacția actuală norma este inacceptabilă. Urmează a fi stabilite cerințe minime ce urmează a fi întrunite de către membrii comitetului comun de

supraveghere (ex. lipsa antecedentelor penale, studiile necesare, experiența minimă într-un domeniu etc).

Art.21 alin.(4) – Banca Națională a Moldovei va elibera licența, în cazul în care va constata, în baza documentelor și informațiilor menționate mai sus și, dacă este necesar, în baza unei evaluări formale realizată cu sprijinul experților internaționali, că Depozitarul central solicitant a întreprins toate măsurile necesare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în prezenta lege și standardele internaționale.

Norma nu stabilește expres în ce cazuri poate fi efectuată evaluarea. Respectiv, în dependență de situație și solicitant, evaluarea poate fi considerată ca o cerință suplimentară aplicată aleatoriu de către BNM.

Totodată, norma poate fi interpretată în vederea stabilirii gradului de influență a evaluării asupra procesului de licențiere. Astfel, deși se prevede că evaluarea are un caracter formal, în unele cazuri aceasta poate avea efect asupra eliberării licenței.

În sensul celor expuse, considerăm că norma poate stabili cerințe suplimentare pentru unii solicitanți sau poate favoriza eliberarea licenței pentru alții.

Recomandarea: Recomandăm reformularea normei în vederea stabilirii exacte a efectelor evaluării asupra procesului de eliberare a licenței.

Art.21 alin.(5) – Banca Națională a Moldovei poate adopta reglementări, în scopul de a specifica suplimentar procedura care trebuie urmată de Depozitarul central solicitant pentru a obține licență.

În condițiile în care autorul admite organizarea unui concurs pentru desemnarea Depozitarului central unic, cerințele față de solicitanți necesită a fi stabilite exact, în mod transparent și identic pentru toți.

Reieșind din norma propusă, rezultă că BNM poate impune careva cerințe ulterioare pentru eliberarea licenței. Astfel, regulile concursului vor fi modificate în timpul desfășurării acestuia în dependență de solicitant și interesele urmărite de anumite grupuri de persoane.

Recomandarea: Regulile pentru toți solicitanții necesită a fi identice fără a admite modificarea lor ulterioară. Considerăm oportun excluderea normei.

Art.22 alin.(1) Depozitarul central poate să externalizeze o parte sau toate operațiunile sale către o terță parte, cu condiția că Depozitarul central rămîne pe deplin responsabil pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor sale după cum urmează.

Autorul nu stabilește expres cine poate fi numit în calitate de prestator al serviciilor externalizate și care activități și servicii pot fi transmise spre realizare altor părți.

Astfel, există riscul ca Depozitarul central să se transforme într-o acoperire formală pentru transmiterea activităților pe piața valorilor mobiliare către persoane nelicențiate, care nu corespund cerințelor față de participanții pe piață sau au o reputație dubioasă.

Recomandarea: În vederea evitării fraudelor pe piața valorilor mobiliare, recomandăm stabilirea cerințelor față de prestatorii serviciilor externalizate.

Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul în care acesta a încălcat cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.

În contextul în care autorul implică Ministerul Finanțelor la luarea deciziei cu privire la retragerea licenței Depozitarului central, considerăm judicios includerea CNPF-ului în procesul decizional, dat fiind rolul acestei autorități în supravegherea pieței financiare. CNPF fiind autoritatea care ar putea depista încălcările admise de către depozitar pe piața financiară și ar putea să se pronunțe asupra efectelor acestora.

Recomandarea: *Recomandăm includerea CNPF-ului în procesul decizional cu privire la retragerea licenței depozitarului.*

Art.32 – efectele juridice descrise la art. 28, 29, 30 și 31 nu pot, în nici un caz, să fie contestate, indiferent de temel, cu condiția că Depozitarul central, participanții, deținătorii de valori mobiliare sau alte părți terțe, după caz, cărora le sunt transferate valori mobiliare sunt de bună-credință. Aceasta nu aduce atingere răspunderii cedentului valorilor mobiliare în raport cu persoana care suferă pierderi.

Considerăm că norma limitează drepturile persoanelor ce au suferit pierderi de a contesta deciziile persoanelor vinovate.

Odată ce o persoană a cauzat o pierdere, aceasta, de principiu, nu mai poate fi considerată de bună-credință. În același timp, nefiind specificate criteriile conform cărora poate fi considerat cineva de bună credință, există riscul protejării unor anumite persoane și încurajarea acestora la acțiuni de fraudare a pieței valutare.

Recomandarea: *Norma necesită a fi exclusă ca fiind inutilă.*

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Art.20 alin.(2) - Regulile Depozitarului central trebuie să fie aprobate în mod expres de către Banca Națională a Moldovei, înainte de începerea funcționării sistemului. Toate modificările ulterioare la aceste reguli trebuie să fie aprobate în mod egal și expres de către Banca Națională a Moldovei înainte ca astfel de modificări să intre în vigoare.

Având în vedere faptul că regulile Depozitarului central vor avea efecte nu doar asupra acestuia ci și asupra participanților la piața valorilor mobiliare, considerăm oportun implicarea CNPF-ului în procesul de aprobare a regulilor. Asemenea măsuri vor asigura implicarea autorității competente în reglementarea pieței financiare și, în același timp, vor spori transparența activității Depozitarului central.

Recomandarea: *Opinăm asupra coordonării regulilor Depozitarului central cu CNPF.*

Art.43 alin.(2) Depozitarul central pune la dispoziția publicului regulile și procedurile relevante pentru situațiile de insolvabilitate. Alin.(3) Depozitarul central efectuează împreună cu participanții și alte părți interesate relevante testări și evaluări periodice ale procedurilor lor pentru situațiile de insolvabilitate, pentru a se asigura că acestea sunt practice și eficiente.

Prin utilizarea cuvântului „relevante” autorul din start acordă temei depozitarului de a limita dreptul la informare al participanților. Respectiv, există riscul ca reglementarea pieței valorilor mobiliare să fie efectuată în condiții netransparente.

Recomandarea: *Cuvântul „relevante”, în ambele cazuri, necesită a fi exclus.*

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Ca obiecție generală asupra proiectului.

Legea nr.62/2016 prevede obligativitatea guvernului de a elabora proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic. Scopul acestui amendament rezultă în instituirea unei singure instituții responsabile de tranzacțiile pe piața valorilor mobiliare, ceea ce va asigura un grad înalt de securitate, minimalizarea riscurilor tranzacționale și sporirea eficienței operaționale. Reieșind din titlul proiectului și conținutul normelor propuse, evidențiem o neclaritate cu privire la scopul acestuia. Rezultă că pot fi constituiți mai mulți depozitari centrali, iar BNM va deține controlul asupra acestora.

În acest sens, considerăm că în redacția actuală proiectul va fi interpretat în mod eronat, Depozitarul central unic riscă să nu fie creat, iar BNM va stabili un monopol pe piața valorilor mobiliare.

Recomandarea: Titlul proiectului, obiectul și scopul legii necesită a fi reformulate astfel încât să fie clar că proiectul stabilește condițiile care reglementează crearea, operarea, reglementarea și supravegherea Depozitarului central unic.

Art.9 alin.(2) – membrii organelor de conducere trebuie să dezvăluie orice posibile conflicte de interese la exercitarea unui vot sau luarea unei decizii, caz în care acestea sunt obligate să se abțină de la un astfel de vot sau de decizie.

Art.11 comitetul executiv al Depozitarului central.

Implementarea art.9 alin.(2) din start este pusă în pericol în condițiile în care potrivit art.11 din proiect Comitetul executiv este format din membri numiți de Consiliul de supraveghere și aleși tot din rândul membrilor Consiliului de supraveghere. Concomitent, președintele comitetului și consiliului urmează a fi numită aceeași persoană.

Respectiv, apare conflictul de interese când una și aceeași persoană își monitorizează activitatea realizată.

Obiecție valabilă și în cazul membrului comitetului de numiri și remunerare numit din rândul membrilor consiliului de supraveghere. Astfel, conform art.13, această persoană va fi în drept să-și evalueze performanțele sale personale și să decidă revocarea sa.

Recomandarea: Se recomandă instituirea unui nou principiu de selectare a comitetului executiv, a președintelui acestuia și stabilirea separată a condițiilor de selectare a președintelui consiliului de supraveghere.

De asemenea, membrii comitetului numiri și remunerare vor fi numite alte persoane decât cele ce fac deja parte din consiliul de supraveghere și comitetul executiv.

Art.9 alin.(2) – membrii organelor de conducere trebuie să dezvăluie orice posibile conflicte de interese la exercitarea unui vot sau luarea unei decizii, caz în care acestea sunt obligate să se abțină de la un astfel de vot sau de decizie.

Art.10 alin.(2) – toți membrii Consiliului de supraveghere acționează în interesul Depozitarului central și nu trebuie să reprezinte în nici un fel interesele instituțiilor sau autorităților care i-au propus.

Deși autorul prevede obligativitatea declarării conflictului de interese, evidențiem o neclaritate cu privire la procedura de declarare a acestuia în contextul în care nu este stabilit dacă membrii organelor de conducere cad sub incidența Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016.

Deoarece autorul nu menționează care va fi statutul membrilor organelor de conducere, nu este clar mecanismul de declarare a conflictului de interese aplicat acestei categorii de persoane.

În cazul în care membrii nu cad sub incidența Legii 133/2016, atunci normele se consideră a fi declarative, deoarece, nu menționează nici o procedură de identificare și declarare a

conflictului de interese. Mai mult, acestea ar putea fi stabilite ulterior, arbitrar de către organele de conducere.

Reieșind din faptul că autorul a omis să stabilească criteriile de selectare a membrilor și modul de numire a acestora, în organele de conducere ale Depozitarului central vor fi numite persoane selectate pentru a apăra interesele unor anumiți subiecți. Lipsa normelor cu privire la obligativitatea declarării conflictului de interes va face imposibilă identificarea acestuia, în consecință ar putea fi admise acțiuni și decizii favorabile persoanelor cu intenții de a delapida mijloace mobiliare sau de a obține beneficii.

Recomandarea: *În textul proiectului urmează a fi stabilit statutul membrilor organelor de conducere a depozitarului în vederea identificării dacă aceștia cad sub incidența Legii 133/2016. În caz contrar, urmează a fi stabilit un mecanism clar de identificare și declarare a conflictului de interes.*

Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul în care acesta a încălcat cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.

Constatăm că autorul nu a stabilit un mecanism de funcționare a pieței valorilor mobiliare ca urmare a retragerii licenței Depozitarului central unic.

Există riscul ca pentru o perioadă nedeterminată piața valorilor mobiliare să activeze în lipsa unei monitorizări. Anume în această perioadă ar putea fi admise cazurile de fraudare a pieței.

Recomandarea: *Urmează a fi instituit un mecanism prin care BNM să prevadă condițiile de reglementare a pieței până la selectarea noului Depozitar central. În același timp va fi instituită obligativitatea BNM de a efectua procedura de licențiere în termenii restrânși.*

Art.41 alin.(2) – Depozitarul central care intenționează să stabilească conexiuni prezintă o cerere pentru obținerea permisiunii la Banca Națională a Moldovei, care cooperează cu Comisia Națională a Pieței Financiare, așa cum este organizat în cadrul Comitetului comun de supraveghere.

Atragem atenția că în Comitetul comun de supraveghere, pe lângă reprezentanții BNM și CNPF, se regăsesc și alți membri. În acest sens, pentru asigurarea unei transparențe cu privire la stabilirea conexiunilor Depozitarului central, urmează a fi implicați toți membrii comitetului.

Recomandarea: *Se recomandă expunerea normei în următoarea redacție: „Depozitarul central care intenționează să stabilească conexiuni prezintă o cerere pentru obținerea permisiunii la Banca Națională a Moldovei, care la rîndul său solicită opinia Comitetului comun de supraveghere”.*

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Art.6 Răspunderea Depozitarului central – în exercitarea atribuțiilor prevăzute la art.5, Depozitarul central nu poartă nici o răspundere față de orice persoană pentru orice pierderi directe sau indirecte, cu excepția celei cauzate de fraudă, fapte ilicite săvîrșite cu intenție sau cazuri de neglijență gravă din partea Depozitarului central sau a agenților săi, personalului sau oricărui prestator către care au fost externalizate o parte sau toate funcțiile sale.

Norma prenotată nu prevede un mecanism concret de atragere la răspundere a persoanelor vinovate de săvârșirea unor încălcări. Astfel, în redacția actuală nu este clar stabilit modul de delimitare a faptelor calificate ca fiind făcute intenționat și a gravității cazurilor de neglijență, cine determină gradul prejudiciabil al acțiunilor și care sunt consecințele. Există riscul aplicării diferitor măsuri de pedeapsă în dependență de persoana vinovată și nu de fapta comisă.

Recomandarea: Norma necesită a fi revăzută în vederea delimitării faptelor ce pot fi calificate ca încălcări și stabilirii exprese a răspunderii pentru prejudiciul cauzat.

Art.26 alin.(2) Banca Națională a Moldovei poate, de asemenea, impune Depozitarului central, participanților săi sau prestatorului de servicii următoarele sancțiuni în caz de încălcare a art. 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12,13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 36, 37, 39, 40, 41,42,43 și 44 ale prezentei legi sau al reglementărilor emise pentru punerea în aplicare a prezentei legi: a) avertisment; b) mustrare; c) interdicția de a efectua tranzacții sau instrucțiuni specifice; d) interdicția de a se angaja în anumite activități; e) destituirea sau suspendarea unei persoane din poziția sa; f) amenzi administrative; g) suspendarea licenței; h) retragerea licenței.

Alin.(3) Banca Națională a Moldovei va lua în considerare toate circumstanțele relevante atunci când va aplica astfel de sancțiuni, inclusiv, după caz.

Este salutară impunerea unor sancțiuni pentru încălcările admise de depozitar.

În același timp, autorul se limitează doar la enumerarea sancțiunilor ce urmează a fi aplicate fără a menționa care sancțiune și în ce cazuri urmează a fi aplicată. Mai mult, la stabilirea gravității încălcării, BNM va stabili personal relevanța circumstanțelor.

Astfel, BNM va avea posibilitatea de a trage la răspundere disciplinară sau contravențională în dependență de propria opinie despre încălcările admise de către depozitar.

Recomandarea: Se recomandă stabilirea expresă a răspunderii pe care o poate suporta depozitarul în dependență de încălcările admise.

Art.26 Banca Națională a Moldovei va lua în considerare toate circumstanțele relevante atunci când va aplica astfel de sancțiuni, inclusiv, după caz: c) capacitatea financiară a persoanei responsabile pentru încălcare.

Dreptul BNM de a aplica sancțiune în dependență de capacitatea financiară a persoanei responsabile, încalcă principiul legalității incriminării. În baza acestui principiu fundamental de drept este asigurată apărarea vinovatului de la aplicarea unor sancțiuni arbitrare. Totodată, toate acțiunile de tragere la răspundere se desfășoară în conformitate cu prevederile legale. În acest sens, evidențiem că în Codul contravențional nu se regăsesc norme care să prevadă aplicarea sancțiunilor în dependență de capacitatea financiară a vinovatului, ba din contra în dependență de încălcare și gravitate sunt stabilite limitele amenzilor ce pot fi aplicate, în unități convenționale.

Norma propusă va permite BNM să aplice sancțiuni fără a lua în considerare prevederile Codului contravențional.

Recomandarea: Norma de la lit.c) urmează a fi exclusă.

Art.35 alin.(1) – Depozitarul central și participanții urmează să asigure că livrarea valorilor mobiliare nu este restricționată, în special, că acestea nu sunt subiectul oricăror notificări de pierdere. În cazul în care Depozitarul central acceptă totuși o valoare mobilă supusă unei notificări de pierdere, acesta poate fi tras la răspundere în condițiile prevăzute la art.6.

La art.6 este stabilit că depozitarul în exercitarea atribuțiilor nu poartă nici o răspundere față de orice persoană pentru orice pierderi directe sau indirecte. Astfel, constatăm lipsa oricărei responsabilități a depozitarului pentru livrarea valorilor mobiliare supuse notificărilor de pierderi.

Recomandarea: *În vederea responsabilizării depozitarului în procesul de efectuare a operațiunilor de livrare, recomandăm stabilirea exactă a răspunderii acestuia pentru pierderile cauzate.*

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Tepordei Călin
Inspector al Direcției legislație și expertiză anticorupție
10 August 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare**

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.2 noțiunea „supraveghere” – funcția Băncii Naționale a Moldovei prin care siguranța și eficiența sunt promovate prin monitorizarea Depozitarului central existent și planificat, evaluându-l în baza acestor obiective și, după caz, schimbându-l; funcția de supraveghere urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale.	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Definiția noțiunii „supraveghere” este expusă fără a respecta un fir logic al normei. Astfel, autorul utilizează cuvântul „planificat” nefiind clar la ce se referă, face trimitere la obiective în baza cărora urmează a fi evaluat Depozitarul central fără a specifica care sunt acestea, prevede schimbarea depozitarului după caz (cazurile nu sunt enumerate), utilizează formulări generale precum „urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale”. În redacția propusă, noțiunea poate fi interpretată în mod discreționar, iar supravegherea poate fi efectuată în condiții stabilite arbitrar de către BNM.	Noțiunea necesită a fi reformulată în vederea evitării oricărui echivoc cu privire la supravegherea Depozitarului central.
2	Art.4 alin.(1) – Depozitarul central trebuie să aibă în orice moment suficient capital propriu, împreună cu rezultatul raportat și rezervele sale [...]	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	Autorul utilizează eronat noțiunea de „rezultat raportat”. Anticipăm că în contextul normei menționate se face trimitere la rezultatul reportat ca o componentă a capitalului propriu.	Cuvântul „raportat” va fi substituit cu cuvântul „reportat”.
3	Art.4 alin.(2) – capitalul propriu al Depozitarului central va constitui cel puțin suma	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Norma nu specifică valuta în care urmează a fi ținut capitalul propriu și conform cărei perioade se va lua în calcul cursul valutar.	În vederea evitării interpretării normei se va specifica valuta și

	echivalentă a 1000000 EUR calculată la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei.		Respectiv, capitalul propriu al depozitarului va varia în dependență de valuta și perioada aplicată.	perioada de referință a cursului valutar.
4	Art.4 alin.(5) lit.d) – instituțiile de credit și intermediarii financiari care corespund criteriilor stabilite de Banca Națională a Moldovei.	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	Analizînd redacția propusă prin prisma Legii privind piața de capital nr.171 din 11.07.2012, menționăm, că autorul folosește un termen neconsacrat în prevederile actului normativ prenotat pentru definirea unei noțiuni comune domeniului de activitate – „intermediari financiari”, „societăți de investiții”. Obiecție valabilă și în cazul art.24 alin.(2) lit.n) și art.46 alin.(2).	Considerăm necesar substituirea sintagmei „intermediari financiari” cu sintagma „societăți de investiții”, întru definirea corectă a termenului de specialitate la care se face referință.
5	Art.5 alin(2) lit.i) – furnizarea de informații, date și statistici pieței/biroului de recensămînt sau altor entități guvernamentale sau intraguvernamentale.	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	Norma prevede furnizarea de informații, date și statistici biroului de recensămînt, instituție inexistentă în Republica Moldova. Actualmente, Biroul Național de Statistică este organul central al administrației publice centrale, abilitat să conducă activitatea statistică din ramurile economiei naționale.	Sintagma „biroului de recensămînt” urmează a fi substituită cu sintagma „Biroului național de statistică”.
6	Art.8 Principii generale – alin.(1) Depozitarul central trebuie să dispună de un sistem robust de guvernare, care să includă o structură organizatorică clară, cu responsabilități bine definite, transparente și coerente, procese eficiente de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	În contextul în care Depozitarul central va fi instituția responsabilă de crearea, deținerea și circulația valorilor mobiliare, instituirea unor principii de funcționare a depozitarului bine definite, fără teme de eschivare este o măsură strict necesară pentru a preveni și combate acțiunile anumitor persoane care ar pune în pericol securitatea pieței valorilor mobiliare și în consecință a întregii economii naționale. Însă, autorul menționează la modul general că Depozitarul trebuie să dispună de un sistem robust de guvernare, o structură organizatorică	Considerăm necesar desfășurarea în alineate separate a fiecărui principiu la care face referință autorul.

	poate fi expus, precum și politici adecvate de remunerare și mecanisme de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile riguroase.		clară, responsabilități bine definite, politici adecvate de remunerare, proceduri administrative și contabile riguroase fără a concretiza semnificația principiilor și ce includ acestea. Considerăm că anume în prezentul proiect urmau a fi stabilite norme primare cu privire la principiile de funcționare a Depozitarului fără a admite stabilirea ulterioară de sine stătător a unor drepturi, obligații, atribuții și responsabilități.	
7	Art.20 alin.b) – cu excepția cazului în care Banca Națională a Moldovei dispune altfel, orice activitate esențială a sistemului trebuie să fie efectuată în Republica Moldova.	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Orice activitate a Depozitarului central poate avea efecte asupra pieței valorilor mobiliare. Respectiv, funcționarea acestuia necesită a fi strict reglementată pentru a nu admite abuzuri din partea unor anumite persoane. În acest sens, nefiind specificat în ce cazuri BNM poate dispune ca activitatea sistemului să fie efectuată în afara Republicii Moldova, există riscul ca la piața valorilor mobiliare să dețină acces persoane străine cu reputație dubioasă.	Recomandă stabilirea expresă a cazurilor când BNM poate decide desfășurarea activității sistemului în afara țării.
8	Art.22 alin.(2) – prevederile alin.(1) lit.a) - l) nu se aplică în cazul în care Depozitarul central externalizează o parte sau toate serviciile sale unei entități publice, iar externalizarea respectivă este reglementată de un cadru juridic, de reglementare și operațional specific care a fost convenit de comun acord și formalizat de către entitatea publică și Depozitarul central	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Autorul utilizează sintagma „Depozitarul central relevant”, ceea ce creează impresia existenței mai multor depozitari și oportunitatea selectării celui mai relevant în dependență de situație.	În scopul evitării situațiilor de interpretare a normei cuvântul „relevant” urmează a fi exclus.

	relevant și agreat de către Banca Națională a Moldovei în baza cerinței stabilite în prezenta lege.			
9	Art.26 alin.(2) lit.f) amenzi administrative.	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	Autorul utilizează un termen neconsacrat de prevederile Codului contravențional. Respectiv, cuvântul „administrative” poate crea confuzii cu privire la sancțiunea aplicată Depozitarului. Obiecție valabilă și în cazul art.26 alin.(4).	Cuvântul „administrative” necesită a fi substituit cu cuvântul „contravenționale”.
10	Art.26 alin.(3) lit.e) – nivelul de cooperare al persoanei responsabile pentru încălcare cu Comitetul comun de supraveghere.	Exprimare incorectă gramatical, exprimare succesivă a mai multor idei (ambiguitate sintactică)	Evidențiem o neclaritate cu privire la logica normei menționate. Or, care ar fi legătura dintre cooperarea unei persoane cu comitetul comun de supraveghere și încălcarea care a admis-o vinovatul.	Norma necesită a fi exclusă deoarece este una ambiguă.
11	Art.38 alin.(4) – dacă nu este stipulat altfel, în cazul unui conflict de prioritate a dreptului de retenție indicat în primul și al doilea alineat de mai sus și un contract de garanție financiară în sensul Legii cu privire la contractele de garanție financiară au prioritate față de dreptul de reținere în măsura în care Depozitarul central sau participantul a fost de acord să crediteze într-un cont special valorile mobiliare supuse dreptului de retenție.	Exprimare incorectă gramatical, exprimare succesivă a mai multor idei (ambiguitate sintactică)	Deși norma ar fi trebuit să soluționeze un conflict, expunerea acesteia nu acordă o claritate cu privire la prioritatea față de dreptul de retenție. Respectiv, norma va crea confuzii la aplicare.	Norma necesită a fi reformulată în vederea stabilirii priorității în cazul conflictului prevăzut la alin.(4).

12	Art.47 desemnarea Depozitarului central unic pe parcursul perioadei intermediare.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	<p>Potrivit art.5 alin.1) lit.n) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21.07.1995, constituirea Depozitarul central unic, operarea, reglementarea și supravegherea activității acestuia, țină nemijlocit de atribuția BNM. Respectiv, în vederea asigurării funcționării depozitarului, Art.V pct.(1) lit.a) al Legii nr.62/2016 prevede obligativitatea Guvernului de a elabora proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic.</p> <p>Respectiv, proiectul urma să reglementeze activitatea Depozitarului central unic fără a stabili o perioadă intermediară.</p> <p>Concomitent, instituirea perioadei intermediare contravine obiectivelor Programului de Guvernare al Republicii Moldova 2016-2018, potrivit cărora, un aspect important îl constituie crearea Depozitarului central unic de stat al valorilor mobiliare și lansarea Registrului unic de stat al deținătorilor de valori mobiliare, administrat de Depozitarul central unic de stat, și creșterea transparenței acționarilor până la beneficiarii finali.</p>	Recomandăm revizuirea proiectului în totalmente în vederea instituirii unui cadru legal bine reglementat cu privire la activitatea Depozitarului central unic.
13	Art.2 noțiunea „procedură de insolvabilitate” – astfel cum este definită în Legea cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.	Norme în alb	<p>Autorul a indicat un act legislativ care nu a fost adoptat. Astfel, se face trimitere la o normă în alb. Riscul aplicării acesteia va putea fi sesizat la etapa de implementare a proiectului când procedura de insolvabilitate va fi efectuată în baza unui act fără putere juridică.</p> <p>Obiecție valabilă și în cazul sintagmei „Legea cu privire la contractele de garanție financiară” de la art.31 și art.38 alin.(4).</p>	<p>Noțiunea „procedură de insolvabilitate” urmează a fi definită în sensul în care urmează a fi aplicată în proiect, fără a face trimiteri la alte acte.</p> <p>La art.31 și 38 urmează a fi stabilite raporturile juridice ce rezultă din prevederile proiectului</p>

				fără a face trimitere la acte legislative neadoptate.
14	Art.3 alin.(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege, Depozitarul central este creat sub forma unei societăți pe acțiuni în temeiul și în conformitate cu Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997.	Norme de trimitere	Proiectul prevede crearea Depozitarului central al valorilor mobiliare sub forma unei societăți pe acțiuni. Respectiv, nu sunt prevăzute alte forme organizatorico-juridice pentru funcționarea depozitarului. În acest sens, sintagma „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege” este inutilă și poate crea condiții de incertitudine cu privire la activitatea depozitarului.	Sintagma „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta lege” urmează a fi exclusă.
15	Art.5 alin.(2) lit.h) – furnizarea de raportări conform reglementărilor.	Norme de blanchetă	În condițiile în care autorul nu specifică la care reglementări face trimitere, devine imposibil identificarea rapoartelor ce pot fi furnizate. Or, datorită acestei norme pot fi furnizate informații unor persoane terțe în scopul fraudării pieței valorilor mobiliare.	Norma necesită a fi revăzută în vederea indicării reglementărilor la care autorul face trimitere.
16	Art.14 alin.(1) – Depozitarul central își stabilește funcția sa de audit intern pentru a monitoriza conformitatea activităților sale în calitate de Depozitar central cu prezenta lege, măsurile de implementare și legea care reglementează contabilitatea societăților pe acțiuni.	Norme de trimitere	„Legea care reglementează contabilitatea societăților pe acțiuni” reprezintă o formulare vagă nefiind clar la care act legislativ face trimitere autorul. În același timp, nu este specificat la ce măsuri de implementare acesta se referă. Ambiguitatea sintagmelor menționate riscă să transforme auditul intern al Depozitarului central într-o activitate formală, fiind posibilă tăinuirea fraudelor comise în cadrul acestuia. Obiecție valabilă și în cazul sintagmelor „stabilite de legislația relevantă privind protecția datelor care s-ar aplica în cazul în care furnizorii de servicii ar fi stabiliți în Uniune” de la art.22 alin.(1)	Normele necesită a fi reformulate în vederea indicării concrete la care măsuri, acte legislative și uniuni se referă autorul.

			lit.i); „orice măsuri de implementare” art.24 alin.(4).	
17	Art.22 alin.(2) – prevederile alin.(1) lit.a) - l) nu se aplică în cazul în care Depozitarul central externalizează o parte sau toate serviciile sale unei entități publice, iar externalizarea respectivă este reglementată de un cadru juridic, de reglementare și operațional specific care a fost convenit de comun acord și formalizat de către entitatea publică și Depozitarul central relevant și agreat de către Banca Națională a Moldovei în baza cerinței stabilite în prezenta lege.	Norme de trimitere	În urma analizei proiectului constatăm că alineatul prenotat este unica normă din proiect ce reglementează externalizarea serviciilor către o entitate publică. Respectiv, prin sintagma „cerințe stabilite în prezenta lege” vor fi create condiții de interpretare și stabilire a cerințelor discreționare pentru externalizarea serviciilor depozitarului.	Sintagma „cerințe stabilite în prezenta lege” necesită a fi concretizată și indicate cerințele la care face trimitere autorul.
18	Art.2 noțiunea „notificare despre pierderi” - notificarea depusă la autoritatea competentă ca urmare a pierderii, furtului, distrugerii sau deposedării valorilor mobiliare.	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criteriile clare	Sintagma „autoritatea competentă” este ambiguă. Fără a specifica în adresa cărei autorități necesită a fi depusă notificarea, există riscul tănuirii informațiilor cu privire la pierderile, furtul, distrugerea sau deposedarea valorilor mobiliare. Obiecție valabilă și în cazul sintagmelor „autoritatea competentă și autoritățile competente relevante” de la art.22 alin.(1) lit.h); „autorităților relevante” de la art.22 alin.(1) lit.k); „autoritatea competentă” de la art.22 alin.(1) lit.l).	Sintagmele menționate necesită a fi reformulate în vederea concretizării autorităților la care face trimitere autorul.
19	Art.2 noțiunea „supraveghere” - funcția Băncii Naționale a Moldovei prin care siguranța și	Cumularea competențelor de elaborare, control și	Norma prevede schimbarea Depozitarului central după caz fără a stabili expres aceste cazuri. Există riscul ca BNM la propria discreție să modifice	Sintagma „după caz, schimbându-l” necesită a fi exclusă sau concretizată

	eficiența sunt promovate prin monitorizarea Depozitarului central existent și planificat, evaluându-l în baza acestor obiective și, după caz, schimbându-l; funcția de supraveghere urmărește asigurarea respectării standardelor internaționale.	sanționare	Depozitarul central în orice moment fără argumentarea deciziei luate.	În vederea stabilirii cazurile când Depozitarul central poate fi schimbat.
20	Art.4 alin.(5) – capitalul Depozitarului central poate fi deținut numai de către persoane juridice potrivite pentru a asigura o administrare sănătoasă și prudentă a Depozitarului central, lista acestora fiind prezentată în continuare.	Temeiuri neexhaustive/subiective pentru refuzul autorității	Autorul folosește în calitate de criteriu pentru a selecta persoanele care pot deține capitalul depozitarului o sintagmă ambiguă „persoane juridice potrivite pentru a asigura o administrare sănătoasă și prudentă”. În lipsa criteriilor de selectare expres stabilite, există riscul impunerii unor condiții arbitrare adaptate intereselor anumitor persoane în scopul utilizării abuzive a capitalului Depozitarului central.	Proiectul urmează a fi completat cu o listă exhaustivă a criteriilor conform cărora pot fi selectați deținătorii capitalului depozitarului.
21	Art.5 – alin.(2) Depozitarul central poate presta oricare sau toate dintre următoarele servicii în ceea ce privește valorile mobiliare [...] și alin.(3) Depozitarul central poate presta, de asemenea, servicii notariale și serviciul de administrare centralizată, cum ar fi.	Instituirea atribuțiilor paralele	Serviciile expuse la alin.(2) și (3) pe care le poate presta Depozitarul central sunt formulate în mod general fără a specifica limitele competențelor depozitarului. Astfel, prin sintagme precum „urmărirea instrucțiunilor”, „stabilirea conexiunilor”, „furnizarea de raportări conform reglementărilor”, „furnizarea de servicii ce țin de tehnologii informaționale”, „serviciul de administrare centralizată”, „prestează orice servicii utile, necesare, complementare sau auxiliare” etc. autorul lasă la latitudinea Depozitarului central stabilirea unor competențe convenabile organelor de conducere ale Depozitarului, inclusiv a celor ce exced domeniul valorilor mobiliare.	În vederea evitării situațiilor de stabilire discreționară a competențelor depozitarului, recomandăm concretizarea serviciilor și stabilirea limitelor de acțiune a acestora.

22	Art.5 – alin.(2) lit.g) stabilirea conexiunilor Depozitarului central; j) furnizarea de servicii ce țin de tehnologii informaționale.	Instituirea atribuțiilor paralele	Normele menționate sunt formulate ambiguu nefiind clar ce fel de conexiuni poate stabili Depozitarul central, tipul acestora, domeniul supus conexiunii și în ce context pot fi furnizate servicii ce țin de tehnologiile informaționale. Prin intermediul unor asemenea norme, Depozitarul central ar putea furniza servicii care ar putea pune în pericol securitatea pieții valorilor mobiliare.	Recomandăm stabilirea limitelor de competență ale Depozitarului central în domeniile menționate.
23	Art.5 alin.(3) – Depozitarul central poate presta, de asemenea, servicii notariale și serviciul de administrare centralizată, cum ar fi.	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Sintagma „cum ar fi” este una discreționară. Există riscul ca pe lângă serviciile menționate la alin.(3), depozitarul să presteze și alte servicii la propria discreție. În același timp nu este clar la ce se referă autorul prin „serviciul de administrare centralizată” ceea ce poate genera interpretări în vederea stabilirii unor competențe suplimentare.	Sintagma „cum ar fi” necesită a fi exclusă, iar sintagma „serviciul de administrare centralizată” concretizată.
24	art.5 alin.(4) – Banca Națională a Moldovei poate adopta regulamente, în scopul de a stabili condițiile în care Depozitarul central va exercita, în totalitate sau în parte, obligațiunile menționate mai sus.	Temeiuri neexhaustive/subiective pentru refuzul autorității	Prin cuvântul „poate” se acordă temei legal BNM de neglijare a atribuțiilor cu privire la reglementarea activității Depozitarului central unic. În condițiile în care norma face trimitere la stabilirea competențelor depozitarului, este inadmisibilă o normă care poate fi interpretată în vederea stabilirii ulterioare a unor atribuții și competențe în mod discreționar. Obiecție valabilă și în cazul art.8 alin.(2) și art24 alin.(4).	Cuvântul „poate” necesită a fi exclus.
25	Art.7 – valorile mobiliare deținute de participanți în registrele Depozitarului central nu pot fi în nici un caz sechestrate decât de către	Cumularea competențelor de elaborare, control și sancționare	Ne expunem dezacordul cu privire la instituirea dreptului exclusiv al Depozitarului central de a aplica sechestrul asupra valorilor mobiliare. Conform Codului de procedură penală, punerea sub sechestrul este o măsură procesuală de	Considerăm inoportun promovarea normei.

Depozitarul central.

constrângere aplicată de către organul de urmărire penală în baza ordonanței organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție sau, după caz, a încheierii instanței de judecată. Respectiv, Depozitarul central nu poate fi considerată ca o autoritate care poate aplica sechestrul. Totodată, fiind expusă la modul general norma acordă temei de a evita prevederile legale cu privire la procesul penal și de a efectua sechestrul în lipsa încheierii instanței de judecată. Pe lângă faptul că norma acordă temei legal de gestionare discreționară a pieței valorilor mobiliare de către Depozitarul central, există riscul tergiversării procesului penal și împiedicării organelor de urmărire penală de a aplica o măsură procesuală de constrângere în cadrul unei cauze penale.

Concomitent, norma va avea ca efect imixtiunea în activitatea judecătorului. Evidențiem că în conformitate cu prevederile Art.175 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă, în vederea asigurării acțiunii civile, judecătorul sau instanța este în drept să pună sechestrul pe bunurile sau pe sumele de bani ale pârâtului, inclusiv pe cele care se află la alte persoane sau să suspende vânzarea bunurilor sechestrate în cazul intentării unei acțiuni de ridicare a sechestrului de pe ele (radierea din actul de inventar). Astfel, interzicerea altor autorități de a aplica sechestrul va face imposibilă realizarea unor competențe ale judecătorului în vederea soluționării unor acțiuni civile. Respectiv, va fi încălcat dreptul cetățeanului de a avea acces liber la justiție, consacrat de

			<p>art.20 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Mai mult, imixtiunea în activitatea judecătorului sau instanței va încălca principiul separării puterilor în stat stabilit de art.6 din Constituție.</p> <p>Reieșind din cele expuse, considerăm că norma propusă va reduce semnificativ posibilitățile organelor competente de stat de a soluționa anumite cauze civile sau penale.</p> <p>Menționăm și posibilitatea apariției unei scheme prin care anumite persoane asupra cărora s-a intentat o acțiune civilă sau penală, pentru a nu le fi sechestrate bunurile, ar putea procura valori mobiliare și să fie înregistrați ca participanți în registrele depozitarului. În acest sens, se instituie o prghiie legală pentru protejarea mijloacelor financiare delapidate.</p>	
26	Capitolul II Guvernanța.	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	<p>Deși autorul prevede expres care sunt organele de conducere ale Depozitarului central, în Capitolul II este stabilit doar modul de numire a membrilor acestor organe, fiind omise atribuțiile și responsabilitățile acestora. În aceste condiții, există riscul generării unor situații de incertitudine cu privire la administrarea Depozitarului central.</p> <p>De asemenea, lacunele admise pot avea efect și asupra procesului decizional în contextul în care nu va fi clar cine este responsabil de adoptarea deciziilor, executarea acestora și cine urmează să își asume răspunderea pentru nerealizarea atribuțiilor.</p>	<p>Recomandăm completarea capitolului II cu prevederi care să stabilească atribuțiile și responsabilitățile fiecărui organ de conducere al Depozitarului central și perioadele pentru care membrii acestora urmează a fi numiți (valabilă și în cazul art.18 alin.(6)).</p>

			<p>Totodată, evidențiem lipsa prevederilor cu privire la durata mandatului membrilor organelor de conducere. Astfel, orice membru poate fi numit pe o perioadă nedeterminată de timp indiferent de rezultatele muncii sale.</p> <p>Obiecție valabilă și în cazul art.18 alin.(6) cu privire la faptul că autorul nu a menționat de câte ori poate fi reînnoit mandatul.</p>	
27	Art.10 alin. (1) – consiliul de supraveghere al Depozitarului central este format din maximum 7 membri, numiți de adunarea generală a acționarilor [...]	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	<p>Cuvîntul „maxim” nu oferă o claritate cu privire la numărul exact al membrilor consiliului de supraveghere. În dependență de situația convenabilă și de deciziile ce urmează a fi adoptate pot fi numiți mai puțini membri care să promoveze interesele unor anumite persoane.</p>	Cuvîntul maxim urmează a fi exclus.
28	Art.13 Depozitarul central instituie un Comitet de numiri și remunerare, compus din 3 membri, inclusiv un membru al Consiliului de supraveghere, care va fi însărcinat cu stabilirea, revizuirea și monitorizarea conformității proceselor privind selectarea, numirea, evaluarea performanțelor și revocarea membrilor organelor de conducere ale Depozitarului central.	Cumularea competențelor de elaborare, control și sancționare	<p>În urma analizei efectuate constatăm că proiectul nu stabilește cerințe față de performanțele membrilor organelor de conducere, dar și condițiile în care aceștia pot fi revocați.</p> <p>Astfel, Comitetului numire și remunerare se acordă libertatea deplină de a decide în mod arbitrar revocarea unor membri sau remunerarea acestora cu sume excesiv de mari.</p>	Recomandăm completarea proiectului cu prevederi cu privire la mecanismul de salarizare a membrilor organelor de conducere și stabilirea condițiilor în care aceștia pot fi revocați.
29	Art.18 alin. (2) - comitetul comun de supraveghere este compus din 3 membri numiți	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Considerăm că se acordă un rol formal Ministerului Finanțelor, fără a-l implica în procesul decizional al comitetului comun de supraveghere.	Recomandăm includerea unui reprezentant al Ministerului Finanțelor în

	de Banca Națională a Moldovei, 2 persoane desemnate de Comisia Națională a Pieței Financiare și 1 expert internațional independent, numit de Ministerul Finanțelor dintr-o listă de 3 candidați pregătită de Banca Națională a Moldovei, în consultare cu Comisia Financiară a Pieței Financiare.		Astfel acesta va avea competența doar de a alege expertul internațional dintr-o listă selectată de BNM în comun cu CNPF, însă de facto interesele instituției nu vor fi reprezentate de nici un membru.	comitetul comun de supraveghere. Totodată, această măsură va asigura numărul impar al membrilor Comitetului, ceea ce va exclude situațiile de paritate în procesul de adoptare a deciziilor.
30	Art.18 alin.(3) – membrii comitetului comun de supraveghere aleg președintele, care este unul dintre membrii numiți de Banca Națională a Moldovei.	Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Norma nu descrie procedura de alegere a președintelui comitetului. Respectiv, nu este stabilit cu numărul a câți membri poate fi votat acesta. Mai mult ca atât, se acordă în mod discreționar dreptul exclusiv al BNM de a înainta în funcția respectivă o persoană din rândul propriilor reprezentanți, limitând astfel valoarea voturilor altor membri.	Urmează a fi indicat că președintele se alege prin votul majorității membrilor, iar sintagma „care este unul dintre membrii numiți de Banca Națională a Moldovei” va fi exclusă.
31	Art.19 alin.(4) – Depozitarul central și auditorii săi independenți, fără întârziere, informează Banca Națională a Moldovei cu privire la orice modificări substanțiale care afectează respectarea condițiilor de licențiere.	Termene neclare pentru luarea deciziilor	Deși norma prevede obligativitatea depozitarului de a informa BNM cu privire la schimbările ce pot afecta condițiile de licențiere, aceasta este formulată în mod vag, lăsând la latitudinea depozitarului de a decide care modificări pot fi considerate substanțiale, tipul acestor modificări, și perioada de informare.	Recomandăm reformularea normei în vederea stabilirii unui termen limită de informare. În același timp, cuvântul „substanțiale” necesită a fi exclus sau concretizat în vederea identificării modificărilor ce pot fi considerate substanțiale.

32	Art.20 alin.(3) – în lipsa unei astfel de aprobări prealabile de către Banca Națională a Moldovei, normele care reglementează Depozitarul central, sau modificările ulterioare ale acestora, nu sunt obligatorii în raport cu participanții și nu pot fi aplicate în instanțele din Republica Moldova.	Temeiuri neexhaustive/subiective pentru refuzul autorității	Deși se prevede că regulile ce nu au trecut etapa de aprobare de către BNM nu sunt obligatorii și nu produc efecte asupra participanților, considerăm că norma va permite BNM neglijarea atribuțiilor cu privire la reglementarea activității depozitarului. Mai mult, se va acorda dreptul depozitarului de a funcționa în baza unor reguli proprii necoordonate cu BNM.	Considerăm necesar excluderea normei deoarece va reduce din capacitatea BNM-ului de a supraveghea depozitarul.
33	Art.21 alin.(3) – în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea cererii, Banca Națională a Moldovei trebuie să evalueze dacă cererea este completă. În cazul în care cererea nu este completă, Banca Națională a Moldovei va stabili un termen în care Depozitarul central solicitant trebuie să prezinte informații suplimentare. Banca Națională a Moldovei va informa Depozitarul central solicitant atunci când cererea va fi considerată completă.	Termene neclare pentru luarea deciziilor	Din redacția normei, rezultă că BNM va stabili un termen pentru prezentarea informațiilor suplimentare. Considerăm că acordarea unui asemenea drept va implica stabilirea discreționară a unor termeni (prea mici pentru a pune bariere în calea solicitantului sau prea mari pentru a tergiversa procesul de licențiere). Concomitent, evidențiem lipsa unui termen în care solicitantul necesită a fi informat despre conformitatea sa. Or, pentru analiza informațiilor suplimentare poate fi stabilit un termen mai redus, deoarece nu mai implică verificarea întregului set de documente, ci doar a informației prezentate suplimentar.	Considerăm necesar stabilirea unor termene pentru prezentarea și verificarea informațiilor suplimentare solicitate de BNM.
34	Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul	Cumularea competențelor de elaborare, control și sancționare	Prin prezenta normă se instituie dreptul de a retrage licența Depozitarului central în cazul admiterii încălcărilor prevederilor din proiect. Cu toate acestea, autorul nu stabilește exact pentru care încălcări poate fi retrasă licența, ci doar se	Pentru a nu admite abordarea discreționară din partea BNM și Ministerului Finanțelor a normei, considerăm

	<p>în care acesta a încălcat cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.</p>		<p>limitează la o formulare discreționară „în mod grav sau în mod sistematic”. Astfel, se lasă la latitudinea BNM și Ministerului Finanțelor de a decide gravitatea încălcărilor. În același timp, încălcările pot fi admise de nenumărate ori, însă autoritățile menționate vor putea tergiversa procedura de retragere a licenței până în momentul când vor considera încălcările ca fiind sistematice.</p>	<p>imperios stabilirea expresă a condițiilor de retragere a licenței depozitarului.</p>
35	<p>Art.24 alin.(4) Banca Națională a Moldovei, de asemenea, poate solicita Depozitarului central să furnizeze, la timpul, modul și forma solicită de Banca Națională a Moldovei, informații și date suplimentare pentru îndeplinirea corespunzătoare a responsabilităților sale în temeiul prezentului articol. Depozitarul central trebuie să răspundă unor astfel de solicitări în timp util.</p>	<p>Termene neclare pentru luarea deciziilor</p>	<p>Sintagma „în timp util” este una ambiguă. Astfel, depozitarul va avea posibilitatea de a tergiversa acordarea unor răspunsuri în cazuri de nerealizare a responsabilităților sale.</p>	<p>Se recomandă instituirea unui termen în care depozitarul va fi obligat să răspundă solicitărilor.</p>
36	<p>Art.47 alin.(1) De la data intrării în vigoare a prezentei legi și până la momentul stabilit de Banca Națională a Moldovei, în consultare cu Comisia Națională a Pieței Financiare și Ministerul Finanțelor se instituie o perioadă intermediară, în</p>	<p>Instituire sau prelungire nelimitată/nejustificată a termenelor</p>	<p>Prin norma menționată se acordă dreptul BNM de a decide în mod discreționar perioada de funcționare a depozitarului central unic. Respectiv, implementarea legii poate fi tergiversată în mod intenționat, prin invocarea diferitor motive. Totodată, în condițiile în care la sfârșitul perioadei intermediare Depozitarul central unic va dispărea, cadrul legal cu privire la Depozitarul central al valorilor mobiliare va reveni la vechiul concept,</p>	<p>Recomandăm revizuirea proiectului în totalitate în vederea instituirii unui cadru legal bine reglementat cu privire la activitatea Depozitarului central unic.</p>

	interiorul căreia va fi constituit și va funcționa Depozitarul Central Unic. Alin.(6) Perioada intermediară se calculează astfel încât să permită Băncii Naționale a Moldovei să-și recupereze investiția în infrastructura tehnologiilor informaționale puse la dispoziția Depozitarului central unic, cu excepția cazului în care Banca Națională a Moldovei decide altfel.		doar că în viitor piața valorilor mobiliare va fi reglementată de BNM și nu de către CNPF.	
37	Art.4 alin.(5) lit.c) alți depozitari centrali de valori mobiliare, licențiați în mod corespunzător în țara lor de origine să acționeze în această calitate.	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	Norma acordă dreptul de a deține capitalul Depozitarului central persoanelor Juridice din străinătate licențiate în țara lor de origine, ceea ce reprezintă unica condiție pentru această categorie de persoane de a deține capitalul depozitarului. Respectiv, în lipsa unor criterii de eligibilitate va fi creat temei legal pentru participarea la piața națională a valorilor mobiliare a persoanelor străine fără a respecta prevederile legislației naționale.	Se recomandă instituirea unor criterii de eligibilitate pentru persoanele străine ce pretind a deține capitalul Depozitarului central.
38	Art.9 alin.(3) – membrii organelor de conducere ale Depozitarului central trebuie să aibă o reputație suficient de bună, cu o combinație adecvată de aptitudini, experiență și cunoștințe asupra entității și a pieței, astfel încât să se asigure	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	Norma stabilește evaziv cerințe care trebuie să le întrunească candidații la funcția de membru al organelor de conducere a depozitarului. Or, sub pretextul de reputație suficient de bună, combinație adecvată de aptitudini, experiență și cunoștințe, poate fi numită orice persoană care are interese personale pe piața valorilor mobiliare. Este inadmisibilă o formulare atât de vagă în contextul numirii persoanelor responsabile de	În redacția actuală, norma este inacceptabilă. Urmează a fi stabilite cerințe minime ce urmează a fi întrunite de către membrii organelor de conducere (ex. lipsa antecedentelor penale, studiile necesare,

	administrarea sănătoasă și prudentă a Depozitarului central.		gestionarea unui sector atât de vulnerabil fraudelor și care reprezintă interes strategic pentru economia țării.	experiența minimă într-un domeniu etc).
39	Art.10 (1) Consiliul de supraveghere al Depozitarului central este format din maximum 7 membri, numiți de adunarea generală a acționarilor, cu cel puțin: a) 1 membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de Ministerul Finanțelor; b) 1 membru numit dintr-o listă de 3 persoane propuse de Bursa de Valori a Moldovei; c) 1 membru independent, cu expertiză internațională recunoscută în acest domeniu dintr-o listă de 3 persoane identificate de comitetul de numiri menționat la art.13.	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	În conformitate cu prevederile Legii privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr.192 din 12.11.1998, CNPF este autoritatea care reglementează și autorizează activitatea participanților la piața financiară nebancară, precum și supraveghează respectarea legislației de către ei. Comisia Națională are drept obiective de bază asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței sectorului financiar nebanca, prevenirea riscurilor sistemice și manipulării pe piața financiară nebancară, protejarea drepturilor participanților la piața financiară nebancară. În temeiul celor expuse și întru asigurarea unei activități mai eficiente și transparente a Depozitarului central, considerăm rațional includerea unui membru din partea CNPF (ca autoritate competentă în domeniul valorilor mobiliare) în Consiliul de supraveghere.	Norma necesită a fi completată pentru a include un membru din partea CNPF.
40	Art.11 – comitetul executiv al Depozitarului central este format din 3 membri numiți de Consiliul de supraveghere și aleși din membrii Consiliului de supraveghere. Membrii Comitetului executiv aleg președintele, care acționează, de asemenea, în calitate de președinte al Consiliului de	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	Pe lângă faptul că norma va genera conflicte de interese datorită faptului că aceleași persoane pot fi atât în consiliul de supraveghere, cât și în comitetul executiv, considerăm inoportun faptul ca președintele Comitetului executiv să fie și președintele consiliului de supraveghere. Or, norma va permite unei persoane să realizeze acțiuni care vor avea efecte asupra pieței valorilor mobiliare fără a fi supus unei supravegheri. Totodată, norma prenotată va crea un mecanism	Articolele ce reglementează activitatea Consiliului de supraveghere și comitetul executiv necesită a fi reformulate în vederea stabilirii normelor cu privire la selectarea președinților, separat, pentru fiecare organ și a mecanismului

	supraveghere.		abuziv de înlăturare a membrilor Ministerului Finanțelor; Bursei de valori și a expertului internațional de la luarea deciziei cu privire la numirea președintelui consiliului de supraveghere. În contextul în care în Consiliul de supraveghere urmează a fi numiți 7 membri, autorul admite numirea președintelui consiliului cu votul a 3 membri (minoritatea) din comitetul executiv, fiind evitate opiniile a celorlalți 4 membri care nu fac parte din acest comitet.	de alegere a acestora.
41	Art.18 alin.(4) – toți membrii Comitetului comun de supraveghere trebuie să fie de o reputație impecabilă, cu o expertiză recunoscută în domeniile infrastructurilor de piață.	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	Evidențiem lipsa unor cerințe concrete cărora trebuie să corespundă membrii comitetului comun de supraveghere. Or, sintagmele „o reputație impecabilă” și „expertiză recunoscută în domeniile infrastructurilor de piață” nu asigură numirea unor persoane integre și competente în calitate de membri.	În redacția actuală norma este inacceptabilă. Urmează a fi stabilite cerințe minime ce urmează a fi întrunite de către membrii comitetului comun de supraveghere (ex. lipsa antecedentelor penale, studiile necesare, experiența minimă într-un domeniu etc).
42	Art.21 alin.(4) – Banca Națională a Moldovei va elibera licența, în cazul în care va constata, în baza documentelor și informațiilor menționate mai sus și, dacă este necesar, în baza unei evaluări formale realizată cu sprijinul experților internaționali, că Depozitarul central solicitant a întreprins	Stabilirea condițiilor dificile de realizat	Norma nu stabilește expres în ce cazuri poate fi efectuată evaluarea. Respectiv, în dependență de situație și solicitant, evaluarea poate fi considerată ca o cerință suplimentară aplicată aleatoriu de către BNM. Totodată, norma poate fi interpretată în vederea stabilirii gradului de influență a evaluării asupra procesului de licențiere. Astfel, deși se prevede că evaluarea are un caracter formal, în unele cazuri aceasta poate avea efect asupra eliberării licenței. În sensul celor expuse, considerăm că norma	Recomandăm reformularea normei în vederea stabilirii exacte a efectelor evaluării asupra procesului de eliberare a licenței.

	toate măsurile necesare pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în prezenta lege și standardele internaționale.		poate stabili cerințe suplimentare pentru unii solicitanți sau poate favoriza eliberarea licenței pentru alții.	
43	Art.21 alin.(5) – Banca Națională a Moldovei poate adopta reglementări, în scopul de a specifica suplimentar procedura care trebuie urmată de Depozitarul central solicitant pentru a obține licență.	Stabilirea condițiilor neexhaustive (autoritatea poate impune cerințe suplimentare arbitrare)	În condițiile în care autorul admite organizarea unui concurs pentru desemnarea Depozitarului central unic, cerințele față de solicitanți necesită a fi stabilite exact, în mod transparent și identic pentru toți. Reieșind din norma propusă, rezultă că BNM poate impune careva cerințe ulterioare pentru eliberarea licenței. Astfel, regulile concursului vor fi modificate în timpul desfășurării acestuia în dependență de solicitant și interesele urmărite de anumite grupuri de persoane.	Regulile pentru toți solicitanții necesită a fi identice fără a admite modificarea lor ulterioară. Considerăm oportun excluderea normei.
44	Art.22 alin.(1) Depozitarul central poate să externalizeze o parte sau toate operațiunile sale către o terță parte, cu condiția că Depozitarul central rămîne pe deplin responsabil pentru îndeplinirea tuturor obligațiilor sale după cum urmează.	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	Autorul nu stabilește expres cine poate fi numit în calitate de prestator al serviciilor externalizate și care activități și servicii pot fi transmise spre realizare altor părți. Astfel, există riscul ca Depozitarul central să se transforme într-o acoperire formală pentru transmiterea activităților pe piața valorilor mobiliare către persoane nelicențiate, care nu corespund cerințelor față de participanții pe piață sau au o reputație dubioasă.	În vederea evitării fraudelor pe piața valorilor mobiliare, recomandăm stabilirea cerințelor față de prestatorii serviciilor externalizate.
45	Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul în care acesta a încălcat	Stabilirea condițiilor adaptate convenției anumitor persoane sau grupuri	În contextul în care autorul implică Ministerul Finanțelor la luarea deciziei cu privire la retragerea licenței Depozitarului central, considerăm judicios includerea CNPF-ului în procesul decizional, dat fiind rolul acestei autorități în supravegherea pieței financiare. CNPF fiind autoritatea care ar putea	Recomandăm includerea CNPF-ului în procesul decizional cu privire la retragerea licenței depozitarului.

	cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.		depista încălcările admise de către depozitar pe piața financiară și ar putea să se pronunțe asupra efectelor acestora.	
46	Art.32 – efectele juridice descrise la art. 28, 29, 30 și 31 nu pot, în nici un caz, să fie contestate, indiferent de temei, cu condiția că Depozitarul central, participanții, deținătorii de valori mobiliare sau alte părți terțe, după caz, cărora le sunt transferate valori mobiliare sunt de bună-credință. Aceasta nu aduce atingere răspunderii cedentului valorilor mobiliare în raport cu persoana care suferă pierderi.	Stabilirea condițiilor dificile de realizat	Considerăm că norma limitează drepturile persoanelor ce au suferit pierderi de a contesta deciziile persoanelor vinovate. Odată ce o persoană a cauzat o pierdere, aceasta, de principiu, nu mai poate fi considerată de bună-credință. În același timp, nefiind specificate criteriile conform cărora poate fi considerat cineva de bună credință, există riscul protejării unor anumite persoane și încurajarea acestora la acțiuni de fraudare a pieței valutare.	Norma necesită a fi exclusă ca fiind inutilă.
47	Art.20 alin.(2) - Regulile Depozitarului central trebuie să fie aprobate în mod expres de către Banca Națională a Moldovei, înainte de începerea funcționării sistemului. Toate modificările ulterioare la aceste reguli trebuie să fie aprobate în mod egal și expres de către Banca Națională a	Acces limitat la informație	Avînd în vedere faptul că regulile Depozitarului central vor avea efecte nu doar asupra acestuia ci și asupra participanților la piața valorilor mobiliare, considerăm oportun implicarea CNPF-ului în procesul de aprobare a regulilor. Asemenea măsuri vor asigura implicarea autorității competente în reglementarea pieței financiare și, în același timp, vor spori transparența activității Depozitarului central.	Opinăm asupra coordonării regulilor Depozitarului central cu CNPF.

	Moldovei înainte ca astfel de modificări să intre în vigoare.			
48	Art.43 alin.(2) Depozitarul central pune la dispoziția publicului regulile și procedurile relevante pentru situațiile de insolvabilitate. Alin.(3) Depozitarul central efectuează împreună cu participanții și alte părți interesate relevante testări și evaluări periodice ale procedurilor lor pentru situațiile de insolvabilitate, pentru a se asigura că acestea sunt practice și eficiente.	Lipsa transparenței	Prin utilizarea cuvîntului „relevante” autorul din start acordă temei depozitarului de a limita dreptul la informare al participanților. Respectiv, există riscul ca reglementarea pieței valorilor mobiliare să fie efectuată în condiții netransparente.	Cuvîntul „relevante”, în ambele cazuri, necesită a fi exclus.
49	Ca obiecție generală asupra proiectului.	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Legea nr.62/2016 prevede obligativitatea guvernului de a elabora proiectul de lege cu privire la Depozitarul central unic. Scopul acestui amendament rezultă în instituirea unei singure instituții responsabile de tranzacțiile pe piața valorilor mobiliare, ceea ce va asigura un grad înalt de securitate, minimalizarea riscurilor tranzacționale și sporirea eficienței operaționale. Reieșind din titlul proiectului și conținutul normelor propuse, evidențiem o neclaritate cu privire la scopul acestuia. Rezultă că pot fi constituiți mai mulți depozitari centrali, iar BNM va deține controlul asupra acestora. În acest sens, considerăm că în redacția actuală proiectul va fi interpretat în mod eronat, Depozitarul central unic riscă să nu fie creat, iar	Titlul proiectului, obiectul și scopul legii necesită a fi reformulate astfel încît să fie clar că proiectul stabilește condițiile care reglementează crearea, operarea, reglementarea și supravegherea Depozitarului central unic.

			BNM va stabili un monopol pe piața valorilor mobiliare.	
50	Art.9 alin.(2) – membrii organelor de conducere trebuie să dezvăluie orice posibile conflicte de interese la exercitarea unui vot sau luarea unei decizii, caz în care acestea sunt obligate să se abțină de la un astfel de vot sau de decizie. Art.11 comitetul executiv al Depozitarului central.	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Implementarea art.9 alin.(2) din start este pusă în pericol în condițiile în care potrivit art.11 din proiect Comitetul executiv este format din membri numiți de Consiliul de supraveghere și aleși tot din rândul membrilor Consiliului de supraveghere. Concomitent, președintele comitetului și consiliului urmează a fi numită aceeași persoană. Respectiv, apare conflictul de interese când una și aceeași persoană își monitorizează activitatea realizată. Obiecție valabilă și în cazul membrului comitetului de numiri și remunerare numit din rândul membrilor consiliului de supraveghere. Astfel, conform art. 13, această persoană va fi în drept să-și evalueze performanțele sale personale și să decidă revocarea sa.	Se recomandă instituirea unui nou principiu de selectare a comitetului executiv, a președintelui acestuia și stabilirea separată a condițiilor de selectare a președintelui consiliului de supraveghere. De asemenea, membrii comitetului numiri și remunerare vor fi numite alte persoane decât cele ce fac deja parte din consiliul de supraveghere și comitetul executiv.
51	Art.9 alin.(2) – membrii organelor de conducere trebuie să dezvăluie orice posibile conflicte de interese la exercitarea unui vot sau luarea unei decizii, caz în care acestea sunt obligate să se abțină de la un astfel de vot sau de decizie. Art.10 alin.(2) – toți membrii Consiliului de supraveghere acționează în interesul Depozitarului central și nu trebuie să reprezinte în nici un fel interesele instituțiilor	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Deși autorul prevede obligativitatea declarării conflictului de interese, evidențiem o neclaritate cu privire la procedura de declarare a acestuia în contextul în care nu este stabilit dacă membrii organelor de conducere cad sub incidența Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17.06.2016. Deoarece autorul nu menționează care va fi statutul membrilor organelor de conducere, nu este clar mecanismul de declarare a conflictului de interese aplicat acestei categorii de persoane. În cazul în care membrii nu cad sub incidența Legii 133/2016, atunci normele se consideră a fi declarative, deoarece, nu menționează nici o	În textul proiectului urmează a fi stabilit statutul membrilor organelor de conducere a depozitarului în vederea identificării dacă aceștia cad sub incidența Legii 133/2016. În caz contrar, urmează a fi stabilit un mecanism clar de identificare și declarare a conflictului de interes.

	sau autorităților care i-au propus.		procedură de identificare și declarare a conflictului de interese. Mai mult, acestea ar putea fi stabilite ulterior, arbitrar de către organele de conducere. Reieșind din faptul că autorul a omis să stabilească criteriile de selectare a membrilor și modul de numire a acestora, în organele de conducere ale Depozitarului central vor fi numite persoane selectate pentru a apăra interesele unor anumiți subiecți. Lipsa normelor cu privire la obligativitatea declarării conflictului de interes va face imposibilă identificarea acestuia, în consecință ar putea fi admise acțiuni și decizii favorabile persoanelor cu intenții de a delapida mijloace mobiliare sau de a obține beneficii.	
52	Art.23 Banca Națională a Moldovei în acord cu Ministerul Finanțelor poate decide să retragă licența Depozitarului central în cazul în care acesta a încălcat cerințele prevăzute în prezenta lege în mod grav sau în mod sistematic și nu a reușit să remedieze o astfel de încălcare în termen de 15 zile de la transmiterea de către Banca Națională a Moldovei a unei notificări oficiale.	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Constatăm că autorul nu a stabilit un mecanism de funcționare a pieței valorilor mobiliare ca urmare a retragerii licenței Depozitarului central unic. Există riscul ca pentru o perioadă nedeterminată piața valorilor mobiliare să activeze în lipsa unei monitorizări. Anume în această perioadă ar putea fi admise cazurile de fraudare a pieței.	Urmează a fi instituit un mecanism prin care BNM să prevadă condițiile de reglementare a pieței până la selectarea noului Depozitar central. În același timp va fi instituită obligativitatea BNM de a efectua procedura de licențiere în termeni restrânși.
53	Art.41 alin.(2) – Depozitarul central care intenționează să stabilească conexiuni prezintă o cerere pentru obținerea	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Atragem atenția că în Comitetul comun de supraveghere, pe lângă reprezentanții BNM și CNPF, se regăsesc și alți membri. În acest sens, pentru asigurarea unei transparențe cu privire la	Se recomandă expunerea normei în următoarea redacție: „Depozitarul central care intenționează

	<p>permisiunii la Banca Națională a Moldovei, care cooperează cu Comisia Națională a Pieței Financiare, așa cum este organizat în cadrul Comitetului comun de supraveghere.</p>		<p>stabilirea conexiunilor Depozitarului central, urmează a fi implicați toți membrii comitetului.</p>	<p>să stabilească conexiuni prezintă o cerere pentru obținerea permisiunii la Banca Națională a Moldovei, care la rândul său solicită opinia Comitetului comun de supraveghere”.</p>
54	<p>Art.6 Răspunderea Depozitarului central – în exercitarea atribuțiilor prevăzute la art.5, Depozitarul central nu poartă nici o răspundere față de orice persoană pentru orice pierderi directe sau indirecte, cu excepția celei cauzate de fraudă, fapte ilicite săvârșite cu intenție sau cazuri de neglijență gravă din partea Depozitarului central sau a agenților săi, personalului sau oricărui prestator către care au fost externalizate o parte sau toate funcțiile sale.</p>	<p>Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor proiectului</p>	<p>Norma prenotată nu prevede un mecanism concret de atragere la răspundere a persoanelor vinovate de săvârșirea unor încălcări. Astfel, în redacția actuală nu este clar stabilit modul de delimitare a faptelor calificate ca fiind făcute intenționat și a gravității cazurilor de neglijență, cine determină gradul prejudiciabil al acțiunilor și care sunt consecințele. Există riscul aplicării diferitor măsuri de pedeapsă în dependență de persoana vinovată și nu de fapta comisă.</p>	<p>Norma necesită a fi revăzută în vederea delimitării faptelor ce pot fi calificate ca încălcări și stabilirii exprese a răspunderii pentru prejudiciul cauzat.</p>
55	<p>Art.26 alin.(2) Banca Națională a Moldovei poate, de asemenea, impune Depozitarului central, participanților săi sau prestatorului de servicii următoarele sancțiuni în caz</p>	<p>Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor proiectului</p>	<p>Este salutară impunerea unor sancțiuni pentru încălcările admise de depozitar. În același timp, autorul se limitează doar la enumerarea sancțiunilor ce urmează a fi aplicate fără a menționa care sancțiune și în ce cazuri urmează a fi aplicată. Mai mult, la stabilirea gravității încălcării, BNM va stabili personal</p>	<p>Se recomandă stabilirea expresă a răspunderii pe care o poate suporta depozitarul în dependență de încălcările admise.</p>

	<p>de încălcare a art. 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43 și 44 ale prezentei legi sau al reglementărilor emise pentru punerea în aplicare a prezentei legi: a) avertisment; b) mustrare; c) interdicția de a efectua tranzacții sau instrucțiuni specifice; d) interdicția de a se angaja în anumite activități; e) destituirea sau suspendarea unei persoane din poziția sa; f) amenzi administrative; g) suspendarea licenței; h) retragerea licenței. Alin.(3) Banca Națională a Moldovei va lua în considerare toate circumstanțele relevante atunci când va aplica astfel de sancțiuni, inclusiv, după caz.</p>		<p>relevanța circumstanțelor. Astfel, BNM va avea posibilitatea de a trage la răspundere disciplinară sau contravențională în dependență de propria opinie despre încălcările admise de către depozitar.</p>	
56	<p>Art.26 Banca Națională a Moldovei va lua în considerare toate circumstanțele relevante atunci când va aplica astfel de sancțiuni, inclusiv, după caz: c) capacitatea financiară a persoanei responsabile pentru încălcare.</p>	<p>Temeiuri neexhaustive pentru survenirea răspunderii</p>	<p>Dreptul BNM de a aplica sancțiune în dependență de capacitatea financiară a persoanei responsabile, încalcă principiul legalității incriminării. În baza acestui principiu fundamental de drept este asigurată apărarea vinovatului de la aplicarea unor sancțiuni arbitrare. Totodată, toate acțiunile de tragere la răspundere se desfășoară în conformitate cu prevederile legale. În acest sens, evidențiem că în Codul contravențional nu se regăsesc norme care să prevadă aplicarea</p>	<p>Norma de la lit.c) urmează a fi exclusă.</p>

			<p>sanctiunilor în dependență de capacitatea financiară a vinovatului, ba din contra în dependență de încălcare și gravitate sunt stabilite limitele amenzilor ce pot fi aplicate, în unități convenționale.</p> <p>Norma propusă va permite BNM să aplice sancțiuni fără a lua în considerare prevederile Codului contravențional.</p>	
57	<p>Art.35 alin.(1) – Depozitarul central și participanții urmează să asigure că livrarea valorilor mobiliare nu este restricționată, în special, că acestea nu sunt subiectul oricăror notificări de pierdere. În cazul în care Depozitarul central acceptă totuși o valoare mobilă supusă unei notificări de pierdere, acesta poate fi tras la răspundere în condițiile prevăzute la art.6.</p>	<p>Lipsa responsabilității clare a persoanelor și autorităților</p>	<p>La art.6 este stabilit că depozitarul în exercitarea atribuțiilor nu poartă nici o răspundere față de orice persoană pentru orice pierderi directe sau indirecte. Astfel, constatăm lipsa oricărei responsabilități a depozitarului pentru livrarea valorilor mobiliare supuse notificărilor de pierdere.</p>	<p>În vederea responsabilizării depozitarului în procesul de efectuare a operațiunilor de livrare, recomandăm stabilirea exactă a răspunderii acestuia pentru pierderile cauzate.</p>